



LIETUVOS
NACIONALINĖ
MARTYNO MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

2020-2022

Ataskaita



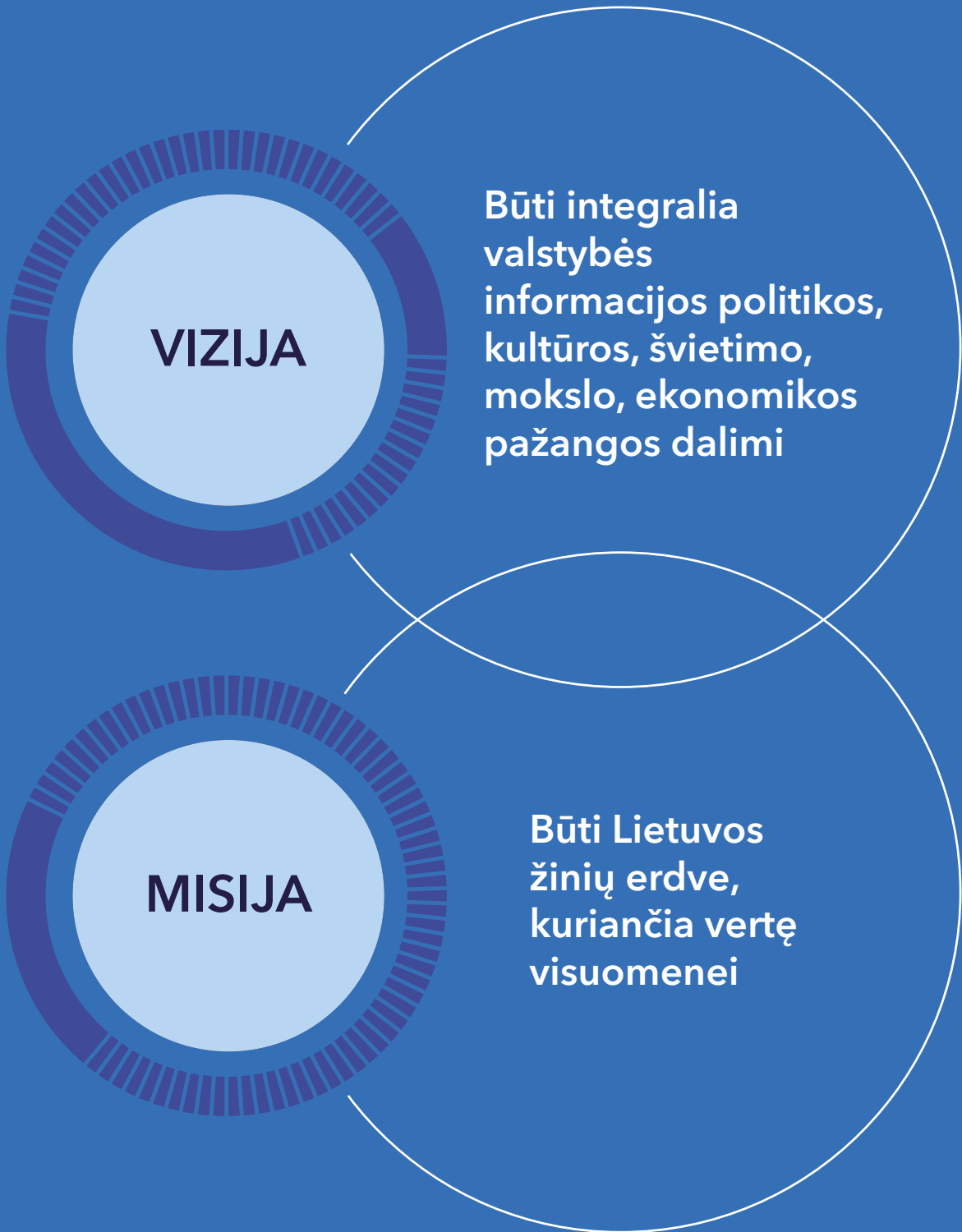
LIETUVOS NACIONALINĖ
MARTYNO MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

2020-2022 Ataskaita

TURINYS

Generalinis direktorius Renaldas Gudauskas: „Nacionalinė biblioteka kuria“	4
Lietuvos nacionalinės bibliotekos strategijos žemėlapis	8
Svarbiausi trejų metų įvykiai	10
Nacionalinės bibliotekos veikla skaičiais	16
Nacionalinė biblioteka – nuolat atsinaujinanti institucija, siekianti lankytojams teikti aukštos pridėtinės vertės paslaugas	18
Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje	20
Visuomenės poreikius atitinkančios virtualios kultūrinės erdvės vystymas	21
Lietuvos integrali bibliotekų informacijos sistema LIBIS	22
Suaugusiųjų švietimo sistemos plėtra suteikiant besimokantiems asmenims bendrąsias ir pagrindines kompetencijas	23
Kultūrinės edukacijos sistemos modernizavimas	24
Naujai įsigytos dokumentinio paveldo vertybės (kolekcijos, dokumentai)	26
Socialinė atsakomybė	28
Pagalba Ukrainai	31
Svarbiausi 2023 m. strateginiai planai ir darbai	35





The diagram consists of two main circular elements, each with a light blue center and a dark blue, segmented outer ring. The top element is labeled 'VIZIJA' and the bottom element is labeled 'MISIJA'. To the right of each element is a large, thin white circle. A line connects the top-right of the 'VIZIJA' ring to the top-left of the 'MISIJA' ring. Another line connects the bottom-right of the 'VIZIJA' ring to the bottom-left of the 'MISIJA' ring. These lines cross in the center, forming an 'X' shape. The text for each statement is located within the white circle on the right.

VIZIJA

Būti integralia
valstybės
informacijos politikos,
kultūros, švietimo,
mokslo, ekonomikos
pažangos dalimi

MISIJA

Būti Lietuvos
žinių erdve,
kuriančia vertę
visuomenei

RENALDAS GUDAUSKAS: „NACIONALINĖ BIBLIOTEKA KURIA“

Kokie Nacionalinei bibliotekai buvo 2020-2022 m. Jūsų, kaip įstaigos vadovo, vertinimu?

Jeigu trumpai – kupini iššūkių, permainingi, bet labai darbingi. COVID-19 kardinaliai pakeitė mūsų veiklas, apie pandemiją ir jos įtaką kalbėta jau labai daug, dabar norisi tik apibendrinti, kad tą iššūkį mes priėmėme ir įveikėme.

Pastarieji dveji metai mums buvo ambicingų projektų metai. Įgyvendinome Kultūrinės edukacijos sistemos modernizavimo projektą, jo rezultatu – nauja kultūrinės edukacijos administravimo platforma jau galima sėkmingai naudotis. Naujoji sistema, apimdama kultūros ir švietimo sektorių galimybes, sudaro sąlygas visuomenei, ypač augančiai jos daliai, duoti tai, ko jai labiausiai reikia. Taip pat norisi paminėti Lietuvos integralios bibliotekų informacijos sistemos (LIBIS) modernizavimo ir virtualios kultūros paveldo informacinės sistemos ir portalo *epaveldas.lt* kūrimo projektus. Jie buvo didelio masto, pareikalavo daug jėgų, tačiau neabejotinai šie pokyčiai lems reikšmingą virtualių kultūrinių paslaugų plėtros pokytį.

Kalbant apie COVID-19 pandemiją, situacija keitėsi labai greitai ir dažnai, negalėjo būti ir nebuvo iš anksto numatytos veikimo strategijos. Galima sakyti, iš koronaviruso pandemijos pelkės Nacionalinė biblioteka išbrido sėkmingai. Kaip manote, kas padėjo?

Greitas reagavimas, antikrizinė parengtis, vidurinės ir aukščiausios grandies vadovų atsidavimas ir visos komandos įsitraukimas. Drąsiai išbandėme ir tebebandome įvairias nuotolinės veiklos formas. Daugeliu atvejų jos pasiteisino, be to, naujas modelis leido net ir po pandemijos optimaliau vykdyti savo veiklas. Kita vertus, pritaikėme 24/7 vartotojų aptarnavimo modelį virtualioje erdvėje.

Viso įdirbio įvertinimas – buvome pastebėti ir nacionalinės, ir tarptautinės žiniasklaidos. Pavyzdžiui, kai pradėjome gaminti apsauginius veido skydelius. Sėkmingai panaudojome savo televizijos studiją, įveiklinome darbuotojų kompetencijas – paminėtina biblioterapija, darbas su vaikais, jaunimu. Ir tokių sričių – daugybė, iš esmės nė viena veiklos sritis neliko nepaliesta, visos vienaip ar kitaip pasikeitė.

Paminėjote kelis didelius ir svarbius projektus. Ir LIBIS, ir epaveldas.lt sistemos buvo kuriamos daugelį metų, o pastaraisiais metais buvo atnaujintos, pradėjo gyvuoti ir, suprantama, toliau bus tobulinamos. Ar galima sakyti, kad įgyvendinusi šituos projektus Nacionalinė biblioteka išėjo iš tradiciškai suprantamos bibliotekos veiklos lauko į daug platesnį ir įsitvirtino kaip institucija, gebanti tiesti kelią į e. kultūrą?



Įgyvendindami šiuos projektus, perėjome į naują kokybiškos veiklos lygmenį. Tapome sėkminga skaitmeninės transformacijos dalimi, o juk skaitmeninė transformacija yra dalis didesnės strateginės visuomenės transformacijos. Visuomenė persiorientuoja į kitą veiklos lygmenį, kur itin svarbus skaitmeninis pasaulis, ir visos institucijos, į tai atsižvelgdamos, turi perprojektuoti savo veiklas. Nacionalinė biblioteka šiuo klausimu dirba ne tik bibliotekų, bet ir viso kultūros lauko labui. Sėkmingas *epaveldas.lt* projektas leido mums žengti į kitą etapą, dar ambicingesnį, – e. kultūros projektų programos, kurios pagrindinis tikslas – patogi vieno langelio principu grįsta prieiga prie kultūros turinio, duomenų ir informacijos išteklių, sukūrimą. Šio etapo įgyvendinimas turėtų prasidėti artimiausiu metu. Ir galiu drąsiai sakyti, kad Nacionalinė biblioteka įsitvirtino kaip šios srities procesų lyderė.

Pastaraisiais metais Nacionalinė biblioteka rodė esanti socialiai atsakinga institucija. Ši veiklos kryptis išliko ir 2022 m. vasarį pradedus karui Ukrainoje.

Ukrainai dėmesio skiriame nuo pat 2014 m., kai prasidėjo karinė invazija į šią šalį. Per visus šiuos metus įgyvendiname apie 40 sėkmingų iniciatyvų. Manychiau, šiandien kultūros lauke esame viena iš daugiausia nuveikusių institucijų. Bendradarbiaujame su ukrainiečiais,

plėtojame bendrus projektus – tai ir filmų peržiūros, ir parodos, ir knygų pristatymai, ir Ukrainos vaikų vizitai bibliotekoje. Naujausia bibliotekos iniciatyva – ir žiniasklaidoje nušviesta apkasų žvakių gamyba, kurią inicijavo bibliotekos dirbtuvių PATS SAU komanda. Gaminančių žvakes savanorių netrūksta. Džiaugiamės, kad žmonės noriai neša reikiamas priemones: panaudotas skardines ir vaško bei parafino likučius. Per penkiolika tūkstančių apkasų žvakių jau pasiekė Ukrainos karius ir pravertė gaminant maistą, džiovinant batus, tiesiog šildantis. Pavadinčiau tai pilietiškumo apraiškomis – Lietuvos visuomenė yra pasirengusi padėti kitai valstybei, kitai tautai, šiuo klausimu sutariame kaip brandi, gebanti save apginti pilietinė visuomenė. Su Ukraina susiję mūsų projektai, renginiai, veiklos tikrai nesibaigia.

Kultūros sektoriaus institucijos neabejotinai daro didelį poveikį valstybių viešajam gyvenimui. Nacionalinė biblioteka savo veikla prisideda prie valstybės gerovės plėtojimo. Nacionalinės bibliotekos „2021-2023 m. strateginių veiklos kryptių ir prioritetų“ dokumente teigiate, kad „veiklą plėtojame keliomis pagrindinėmis kryptimis: tai – kultūra, švietimas, mokslas, ekonomika“. Ar šios kryptys išlieka prioritetinės ir 2023 metais?

Pirmiausia noriu akcentuoti, kodėl esminėmis strateginėmis kryptimis laikome kultūrą, švietimą, mokslą ir ekonomiką. Kultūra, švietimas ir mokslas išskirti jau UNESCO misijoje, šios sritys integralios, stiprina viena kitą ir yra aktualios sprendžiant bet kokios srities problemas. Be kita ko, Nacionalinė biblioteka yra pagrindinė šalies mokslinė biblioteka, čia dirba gana gausus mokslo darbuotojų kolektyvas, visa institucija tam tikra prasme veikia kaip valstybės konkurencinio pranašumo terpė. Čia visuomenei suteikiamos paslaugos, leidžiančios siekti aukštesnės veiklos kokybės. Taigi visos keturios veiklos kryptys yra mūsų kasdienybė.

Atrodytų, kiek netradicinė yra ekonomikos kryptis, tačiau šiandien bibliotekos yra valstybės konkurencinio pranašumo kūrimo sudedamoji dalis. Pateiksiu konkretų pavyzdį: 2021 m. Dubajuje (Jungtiniai Arabų Emyratai) vykusioje pasaulinėje parodoje „Expo 2020“ Nacionalinė biblioteka pristatė savo standą – specialiai šiai parodai sukurtą interaktyvų pasakojimą apie lietuvių grožinės literatūros pradininką Kristijoną Donelaitį ir garsiausią jo kūrinį „Metai“. Šią parodą galima pavadinti ekonominės ir kultūrinės diplomatijos erdve – tarptautiniu mastu labai sėkmingai pristatyta Lietuva, mūsų veikla kultūros paveldo srityje. Pasaulinėje parodoje biblioteka dalyvavo kaip visavertė šio lauko veikėja.

Iš tikro Nacionalinės bibliotekos veikla kultūrinės diplomatijos lauke pastaruoju metu gana ryški. Kokią vertę iš institucinio, nacionalinio ir tarptautinio bendradarbiavimo patiria pati biblioteka, jos steigėjai, pagaliau Lietuvos valstybė?

Savo įdirbiu pasiekėme tai, kad jei, pavyzdžiui, Užsienio reikalų ministerijoje svarstomi su prestižiniais renginiais susiję klausimai, ieškoma, kas įgyvendintų renginių idėjas, prisimenamas sėkmingas pastarųjų metų Nacionalinės bibliotekos indėlis šioje srityje. Gal ir nekuklu apie tai kalbėti, bet mūsų komandos kokybiškas darbas kultūrinės diplomatijos srityje yra matomas ir vertinamas. Naujausias pavyzdys – renginiai, susiję su Lietuvos ir Japonijos diplomatinio santykių šimtmečiu.

Drąsiai imamės naujo tipo veiklų, kurios iki šiol nebuvo būdingos bibliotekoms. Apskritai biblioteka, kaip institucija, yra vienas sėkmingiausiai realizuotų kultūrinių-kūrybinių industrijų institucinių pavyzdžių.

Ar galima sakyti, kad Nacionalinė biblioteka jau gali dalytis kultūrinės diplomatijos gerąja patirtimi su kitais?

Dalyvaudamas Europos nacionalinių bibliotekų posėdžiuose, forumuose akcentuoju kultūrinę diplomatiją kaip vieną esminių bibliotekos veiklos krypčių. Mano manymu, tai – proveržis, labai esmi-

nis bibliotekų klasikinės realybės papildymas, išėjimas į naujas tarptautines erdves, kurios susijusios jau ne tik su bibliotekine veikla, bet su kultūra apskritai, su diplomatija.

Nacionalinė biblioteka turi labai stiprų Judaikos tyrimų centrą – jo veiklą taip pat galime laikyti proveržiu, pastebimu tarptautiniu mastu. Puikiu pavyzdžiu galėtų būti 2020-ieji, kai, minint Vilniaus Gaono ir Lietuvos žydų istorijos metus, Judaikos tyrimų centro ekspertai dalyvavo arba ekspertinėmis konsultacijomis prisidėjo prie renginių organizavimo Jungtinėse Amerikos Valstijose, Pietų Afrikos Respublikoje, Europos valstybėse, Lietuvos Respublikos nuolatinėje atstovybėje prie Jungtinių Tautų Ženevoje ir nuolatinėje atstovybėje prie UNESCO Paryžiuje. 2021 m. pabaigoje buvo baigtas net šešerius metus trukęs didelės apimties judaikos dokumentų skaitmeninimo projektas su ilgamečiu Nacionalinės bibliotekos partneriu Niujorke veikiančiu Žydų mokslinių tyrimų institutu YIVO. Du projektai šiuo metu vykdomi su Izraelio nacionaline biblioteka. Tai, viena vertus, liudija tarptautinės visuomenės domėjimąsi Lietuvos žydų istorija, kita vertus, išryškina Nacionalinės bibliotekos potencialą, jos ekspertų lyderystę.

Nacionalinė biblioteka yra sukaupusi didžiulius žinių rinkinius. Kalbėdamas apie Nacionalinės bibliotekos siekį visa tai padaryti kuo plačiau prieinama visuomenei, prisiminėte JAV Kongreso bibliotekos vadovo Herberto Putnamo teiginį, kad „naudojama knyga įgyvendina aukštesnį tikslą nei knyga, kuri yra tik išsaugota“. XXI a. bibliotekos tikrai nebėra vien knygų saugyklos, prie to reikšmingai prisidėjo kompiuterinės technologijos, dokumentinio paveldo skaitmeninimas. Skaitmeninio raštingumo įgūdžius nuolat gerinantiems šių dienų bibliotekų išteklių vartotojams kaskart norisi ir nuo pažangių technologijų neatsiliekančių paslaugų. Kokius keliate su skaitmeniniu kompleksiskumu susijusius uždavinius Nacionalinei bibliotekai?

Šis Herberto Putnamo teiginys apibendrina apskritai bibliotekos esmę. Bibliotekoje sukaupti informacijos ištekliai turi kurti naują vertę. Šiandien turime veikti kompleksškai. Greta tradicinių knygotyros, bibliotekininkystės, bibliografijos, archyvistikos veiklų dėmesio reikia skirti didiesiems duomenims, dirbtiniam intelektui, tinklaveikos mokslams ir daugeliui kitų modernaus pasaulio dalykų. Greta klasikinio skaitymo proceso visuomenė susiduria su didžiuliu informacijos srautu, susijusiu su naujosiomis technologijomis. Ir čia bibliotekos gali tapti tarsi didelėmis skaitmeninėmis bendradarbybės (angl. *hub*) erdvėmis – akumuluoti visą žmonijos įvairiose srityse sukurtą vertę, skleisti ją visuomenei. Kasdienė mūsų realybė transformuojasi ir biblioteka turi eiti koją kojon su ja, kurdama ir įgyvendindama projektus skaitmeninėje erdvėje.

Šiandien problema yra ne informacijos gausa, o informacijos filtras – kaip, kuo remiantis iš didžiulio informacijos masyvo, iš informacinio triukšmo išskirti tai, kas yra tikroji vertė. Bibliotekos yra šito informacinio filtro komponentai plačiaja šio žodžio prasme, suteikiantys maksimalią prieigą prie informacijos per savo informacines sistemas, leidžiantys moderniais metodais prieiti prie tos informacinės gausos kryptingai, pagal temas, pagal prioritetus ir pan.

Nacionalinė biblioteka vykdo ir parlamentinės bibliotekos funkcijas. Ar turima planų plėsti strateginio prognozavimo veiklas?

Bendradarbiaujame su Seimo Ateities komitetu. Bibliotekoje jau metai veikia Strateginio prognozavimo skyrius, jo veiklos daug žadančios, integralios, apima naujausias medijos veiklos formas, strateginių perspektyvų įžvalgas. Šis skyrius tapo ne tik parama Seimo Ateities komitetui, bet ir integralia prognostinės turinio sistemos dalimi. Mūsų ekspertai prisijungia prie Seimo komiteto veiklos, kalba viešojoje erdvėje, teikia labai gerą informacinį pagrindą ateities scenarijams modeliuoti. Strateginio prognozavimo kryptis, mano galva, labai perspektyvi. Šita linkme turėtų dirbti ne tik vienas skyrius, bet ir daugiau bibliotekos strateginių padalinių.

Nors tradiciškai bibliotekos įsivaizduojamos kaip klasikinės ramybės salos, Nacionalinė biblioteka vis labiau rodo esanti strategiškai veržli institucija. Esame daugelio projektų strateginiai partneriai. Vienoje konferencijoje prieš porą metų Lietuvos socialinių tyrimų centro direktorius dr. Boguslavas Gruževskis sakė, kad biblioteka pati dar nesuvokia, kad iš aptarnaujančios institucijos ji tampa informacinę vertę kuriančia institucija. Ir ištis – Nacionalinė biblioteka *kuria*. Kuriamo tai, ko reikia visuomenei. Šią nuostatą atspindi daugybė mūsų projektų. O kurti galime dėl darbuotojų komandos. Netgi galėtume pasakyti, kad Nacionalinė biblioteka yra tam tikra kompetencijų bazė – čia dirba įvairių išsilavinimą įgiję specialistai ir daugelyje mūsų vykdomų projektų atsiskleidžia jų žinios, gebėjimai, stiprybės.

Nuo 2023 m. sausio 1 d. prie Nacionalinės bibliotekos prijungtas Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras (MELC). Tai turbūt bus proveržis mokslo kryptimi?

Žinoma, prie mūsų kolektyvo prisijungė ir jį žymiai sustiprino specialistai, turintys mokslinių kompetencijų. Tikiu, kad tai pagerins mūsų veiklą matomumą ir sustiprins kokybę. Reikia pabrėžti, kad prijungimas naudingas ir MELC – tapus didelės nacionalinės institucijos dalimi, atsiras galimybė dalyvauti realizuojant didelius projektus – iš esmės tai suteiks naują savęs įprasminimo galimybę.

Po rekonstrukcijos 2016 m. atnaujintas erdves atvėrusi Nacionalinė biblioteka tapo reikšminga kultūrinių, net politinių renginių vieta, demokratiška ir atvira visiems.

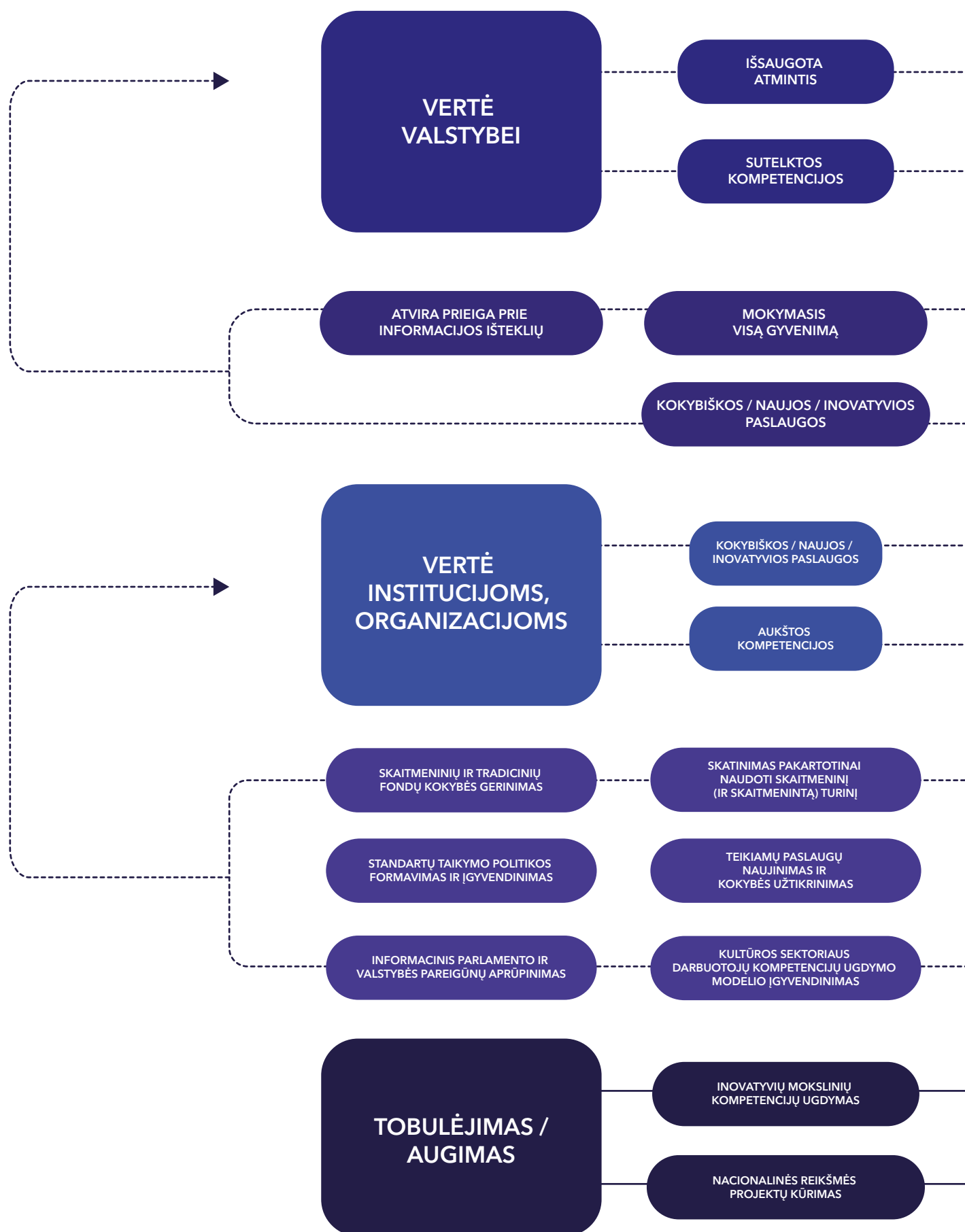
Norėjome įprasmingi, įveikinti naujas bibliotekos, kaip socialinės institucijos, veiklos sritis. Buvo atnaujintos ne tik patalpos, bet apskritai visos esminės Nacionalinės bibliotekos funkcijos, sustiprėjo mūsų, kaip parlamentinės bibliotekos, misija, per metus bibliotekoje įvyksta per 1000 renginių, dalis jų yra nacionalinio masto.

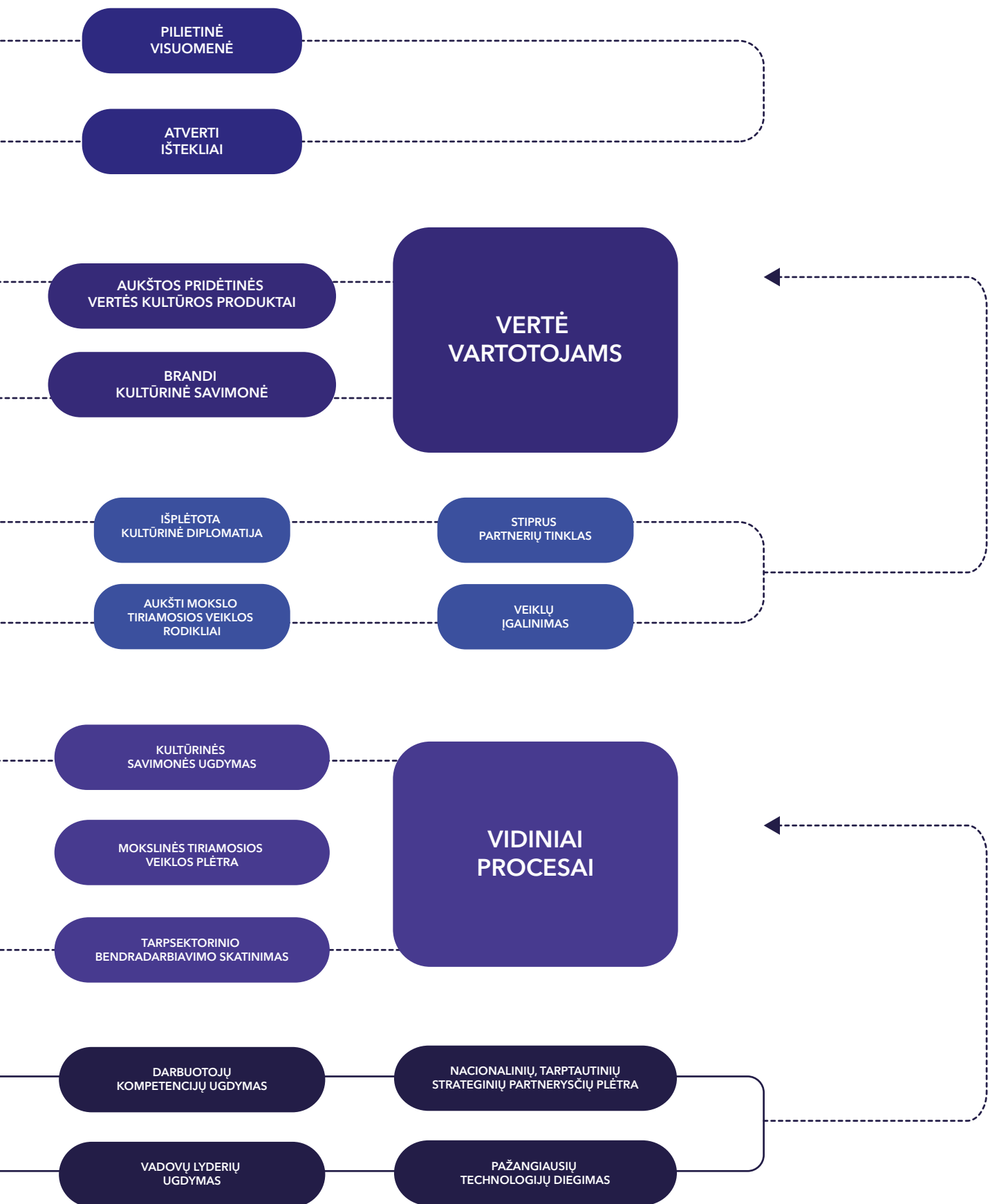
Nacionalinė biblioteka prisideda prie šito sostinės kvartalo, vakarinės Gedimino prospekto dalies, stiprinimo. Bendradarbiaujame su įvairių šalių ambasadomis, steigiamo Amerikos centrą. Esame pasirašę bendradarbiavimo sutartis su daugeliu gretimų įstaigų – ir Vilniaus kolegija, ir mokyklomis, Lietuvos socialinių tyrimų centru, Lietuvos naujienų agentūra ELTA. Taigi nesuklysciau sakydamas, kad buriame šio kvartalo bendruomenę.

Pasaulio bibliotekos, kaip ir kitos atminties institucijos, aktyviai prisideda prie Jungtinių Tautų Darna vystymosi tikslų įgyvendinimo. Čia įvardijamas ir siekis būti aplinkai draugiška institucija. Nacionalinė biblioteka žengė pirmą didelį žingsnį, kai pagal rekonstrukcijos projektą buvo atnaujintas XX a. 7-ojo dešimtmečio bibliotekos pastatas, techninė inžinerinė įranga. Pastarojo meto globali su energijos ištekliais susijusi krizė dar kartą patvirtino, kad valstybių užsibrėžti tikslai didinti iš atsinaujinančiųjų šaltinių pagamintą energiją nėra tik gražus pageidavimas, kad viešojo sektoriaus pastatų energinis efektyvumas gali tapti itin reikšmingu kriterijumi. Kokios Nacionalinės bibliotekos galimybės šioje srityje?

2016 m. baigus 1963-iaisiais atvėrus pagrindinio pastato rekonstrukciją, džiaugiamės gera pagrindinio pastato būkle, tačiau to, deja, negalime pasakyti apie priestatą, atidarytą 2003 m. Šiuo metu turime patvirtintą paraišką saulės jėgainei ant bibliotekos priestato stogo įrengti. Šį projektą, gavę finansavimą, turėtume įgyvendinti per 2023 metus. Taip pat laukiame kvietimų teikti naujas paraiškas pastatų energetiniam efektyvumui gerinti, kad galėtume įgyvendinti jau anksčiau suplanuotus darbus, pagerinti pastatų šilumos efektyvumą ir darbuotojų darbo sąlygų kokybę.

LIETUVOS NACIONALINĖS BIBLIOTEKOS STRATEGIJOS ŽEMĖLAPIS





SVARBIAUSI TREJŲ METŲ ĮVYKIAI

2020 03 14

2020 m. kovo 14 – balandžio 26 d. lankytojai aptarnaujami tik virtualiai, o lapkričio 11 – gruodžio 31 d. fiziškai teikiama tik leidinių skolinimo į namus paslauga.

2020 03 30

Nacionalinė biblioteka kartu su šalies viešosiomis bibliotekomis aktyviai dalyvauja Robotikos mokyklos iniciatyvoje – 3D spausdintuvais spausdina apsauginius veido skydus medikams. Prie šios iniciatyvos prisijungė daugiau nei 50 viešųjų bibliotekų.

2020 07 01

Biblioteka pirmą kartą dalyvavo kasmečiame Lietuvos mokslo tarybos atliekamame Lietuvos mokslo ir studijų institucijų mokslo darbų vertinime. Visos bibliotekos darbuotojų pateiktos 2019 m. socialinių ir humanitarinių sričių mokslo publikacijos Lietuvos mokslo tarybos ekspertų buvo įskaitytos.

2020 08 17

Lietuvoje vyko tarptautinis Baltijos šalių nacionalinių bibliotekų seminaras „LiLaEst 2020“. Pagrindinė seminaro tema – galimybės pakartotinai panaudoti skaitmenintą turinį. Apžvelgta nacionalinių bibliotekų situacija šioje srityje, pasidalinta gerąja patirtimi ir ateities vizijomis.

2020 09 03

Įkurtas naujas padalinys – Informacijos ir komunikacijos mokslų departamentas. Jis perėmė Informacijos mokslų departamento, Bibliotekininkystės skyriaus, Vadovybės informacijos skyriaus ir Informacijos analitikos skyriaus veiklą.

2020 10 20

Parodoje „Shenot Eliyahu / Elijo metai: Vilniaus Gaono įtaka Lietuvos žydų kultūrai“ pristatyta Vilniaus Gaono asmenybė, intelektualinė ir pedagoginė veikla, įtaka Vilniaus žydams, jų mentalitetui ir kultūrai. Vienas svarbiausių parodos eksponatų – Vilniaus Gaono sinagogos pinkas (metraštis), saugomas YIVO žydų mokslinių tyrimų institute Niujorke.

2020 11 18

Startavo projektas „Kultūrinės edukacijos sistemos modernizavimas“. Jo pagrindinis tikslas – tobulinti kultūrinės edukacijos sistemą ir įrankius: Kultūros paso programą, kultūrinės edukacijos koordinatorių ir kultūros edukatorių kompetencijas ir tinklą, kultūrines intervencijas bei tam pritaikytą IT sistemą.









2021 01-12

Atnaujinta akcija „Metų knygos rinkimai“: pakeista vykdy-mo eiga, sudarytos galimybės dalyvauti ir užsienyje kūrybą lietuvių kalba leidžiantiems Lietuvos autoriams, atnaujinta akcijos vizualinė raiška, sudaryta oficiali bendradarbiavimo sutartis su Lietuvos nacionaliniu radiju ir televizija.

2021 03 17

Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtos centras ir Nacio-nalinė biblioteka pasirašė bendradarbiavimo sutartį – įtei-sinta institucijų partnerystė vykdant bendrą projektą kul-tūros darbuotojų tęstinio mokymosi srityje „Suaugusiųjų švietimo sistemos plėtra suteikiant besimokantiems asme-nims bendrąsias ir pagrindines kompetencijas“.

2021 06 08

Jubiliejinis 55-asis Palangos vasaros skaityklos sezonas skaitytojus pasitiko šventiniu vakaru, išskirtinėmis kūry-bos dirbtuvėmis, knygų pristatymais, susitikimais su ra-šytojais, koncertais, žaidimais visai šeimai ir nugalėtojų apdovanojimais.

2021 07 01

Pradėjo veikti atnaujintas LIBIS katalogas ir portalas *ibiblioteka.lt* – sujungti visų viešųjų bibliotekų katalogai, kad vartotojams būtų paprasčiau susirasti informaciją, sutrum-pėtų leidinių tvarkymas ir jie greičiau pasiektų lankytojus, sudarytos sąlygos per katalogą naudotis el. periodiniais lei-diniais, duomenis apie leidinius pateikti leidėjams.

2021 09 13

Įkurtas Strateginio prognozavimo skyrius. Jis nagrinėja pro-jektuojamus ateities scenarijus, galimybes ir iššūkius, kuriuos tie scenarijai gali nulemti, siekia padėti tobulinti politikos for-mavimą ir perspektyvių strategijų kūrimą.

2021 10 01

Pasaulinėje parodoje „Expo 2020“ Dubajuje (Jungtiniai Arabų Emyratai) ryškiu akcentu tapo Nacionalinės biblio-tekos su partneriais sukurtas interaktyvus pasakojimas apie lietuvių grožinės literatūros pradininką Kristijoną Donelaitį ir garsiausią jo kūrinį „Metai“.

2021 11 01

Lietuvoje pradėtas projektas „Knygų startas“, skirtas skatinti ankstyvąjį skaitymą – naujagimių susilaukusioms Lietuvos šeimoms dovanojami knygų lauknešėliai.

2021 11 23

Minėdama parlamentinės bibliotekos 30 metų sukaktį, Nacio-nalinė biblioteka surengė tarptautinę mokslinę konfe-renciją „Politinė lyderystė parlamentinėje demokratijoje“. Joje aptartas sprendimus priimančių pareigūnų informa-cinis aprūpinimas, informacijos analizės iššūkiai, politinės lyderystės komunikacija.

2021 12 01

Įvyko tarptautinė mokslinė knygotyros konferencija „Theatrum libri: spauda, skaitymas ir sklaida ankstyvųjų Naujųjų laikų Europoje (Theatrum Libri: the Press, Reading and Dissemination in Early Modern Europe)“, skirta skaitme-ninės humanitarikos temai, atvirajai prieigai kultūros pavel-do tyrimų lauke bei mokslinių bibliotekų misijai aptarti.





2022 01 01

Išgaliojo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 868 (2021 m. spalio 20 d.) bei elektroninių dokumentų pateikimo naujos redakcijos 2 dalis – viešosios informacijos rengėjai įpareigoti Nacionalinei bibliotekai perduoti saugoti visų rūšių elektroninių dokumentų privalomąjį vienetą.

2022 01 01

Lietuvos Respublikos kultūros ministro sprendimu Vilniaus žydų viešoji biblioteka pradėjo veiklą kaip Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos padalinys.

2022 01 10

Baigtas tarptautinis Edwardo Blanko Vilniaus kolekcijų projektas – suskaitmenintos buvusios išsklaidytos prieškario YIVO instituto bibliotekos ir archyvų kolekcijos.

2022 01 31

Atnaujinta viešosios prieigos kompiuterių ir interneto infrastruktūra Lietuvos viešosiose bibliotekose, sudarytos sąlygos gyventojams dalyvauti skaitmeninių kompetencijų ugdymo ir vietos skaitmeninio turinio kūrimo bei kitose skaitmeninės informacijos iniciatyvose.

2022 02 01

Startavo atnaujintas *epaveldas.lt* – portalo vartotojai kviečiami naudotis interaktyviomis paslaugomis, dalintis suskaitmenintais objektais, skatinamas pakartotinis panaudojimas.

2022 03 29

Generalinio direktoriaus įsakymu atnaujinta Nacionalinės bibliotekos mokslo taryba. Jos pirmininku išrinktas Mykolo Romerio universiteto Komunikacijos instituto politologas doc. dr. Virgis Valentinavičius.

2022 03 30

Nacionalinė biblioteka drauge su Estijos ir Latvijos nacionalinėmis bibliotekomis kreipėsi į pasaulio bibliotekų bendruomenę griežtai smerkdamos karą Ukrainoje ir reikalaudamos stabdyti Rusijos Federacijos bibliotekų narystę tarptautinėse organizacijose.

2022 04 04

Veiklą pradėjo Nacionalinės bibliotekos Kompetencijų ugdymo ir kultūrinės edukacijos centras (KUKEC). Pagrindinės jo veiklos kryptys – kultūrinės edukacijos politikos įgyvendinimas ir kultūrinės edukacijos prieinamumo didinimas bei kultūros ir bibliotekų darbuotojų kompetencijų tobulinimo programų ar projektų įgyvendinimas.

2022 05 06

Bibliotekos Pažinimo erdvei suteiktas Laimės Lukošūnienės salės pavadinimas. Ši erdvė skirta lankytojų kultūriniais, pažintiniams edukaciniais, mokymosi, kūrybiniais ir saviraiškos poreikiams.

2022 07 20

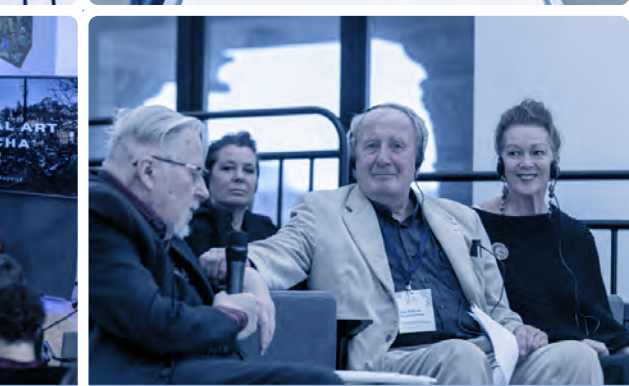
Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintas Mokslo ir enciklopedijų leidybos centro prijungimas prie Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos. 2023 m. sausio 1 d. visos Mokslo ir enciklopedijų leidybos centro teisės ir pareigos pereina Lietuvos nacionalinei Martyno Mažvydo bibliotekai.

2022 07 29

Nacionalinė biblioteka kartu su Jungtinių Amerikos Valstijų ambasados Lietuvos viešųjų reikalų skyriumi pasirašė susitarimo memorandumą dėl Amerikos skaityklos įkūrimo bibliotekoje.

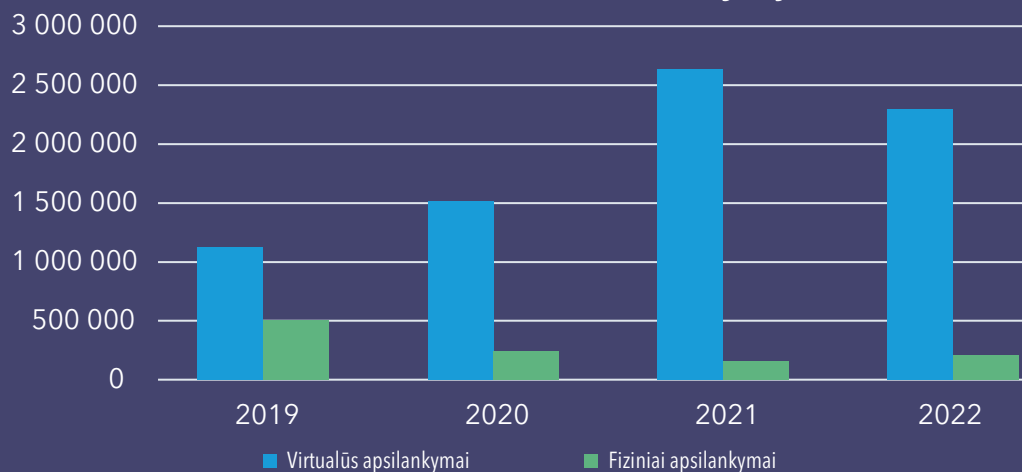
2022 10 01

Nacionalinė biblioteka pradėjo įgyvendinti projektą „Mato Strašuno asmeninės žydų knygų kolekcijos restauravimas ir konservavimas“. Per dvejus metus bus konservuota ir restauruota garsiojo bibliofilo asmeninė žydų knygų kolekcija – 1640 spaudinių.

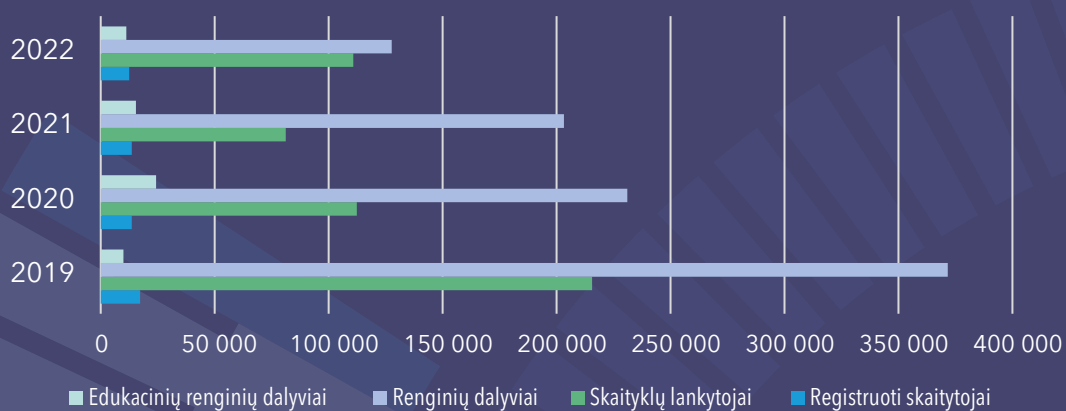


NACIONALINĖS BIBLIOTEKOS VEIKLA SKAIČIAIS

Nacionalinės bibliotekos lankytojai

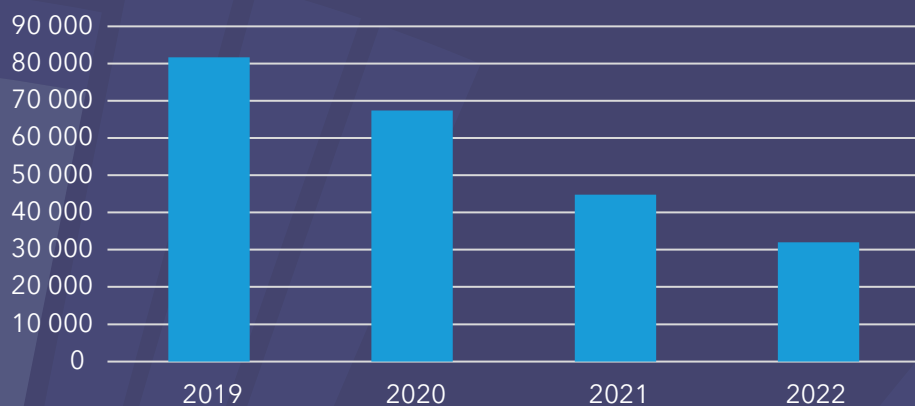


Vartotojų aptarnavimas

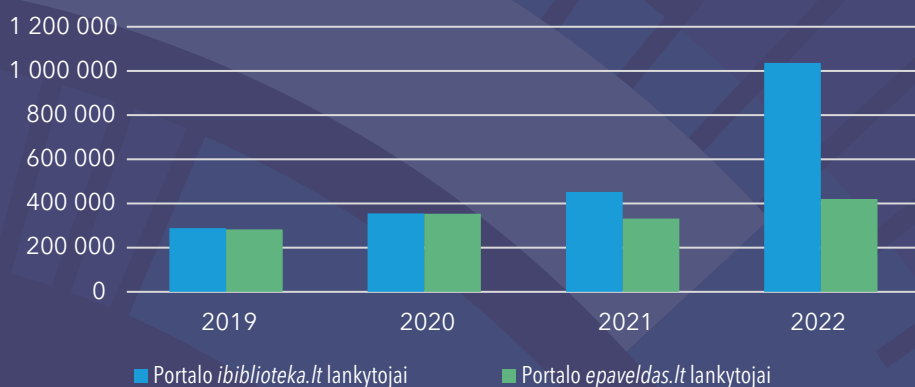


	2019	2020	2021	2022
Išduota dokumentų	789 706	478 395	409 834	471 695
Turinio vienetų peržiūros Nacionalinės bibliotekos lietuviškose ir užsienio licencijuojamose duomenų bazėse	36 766	43 765	54 430	505 420
Atsakyta užklausų	26 478	19 560	22 766	24 158
Suteikta konsultacijų	49 926	47 896	36 633	43 646

Parengta nacionalinės bibliografijos įrašų



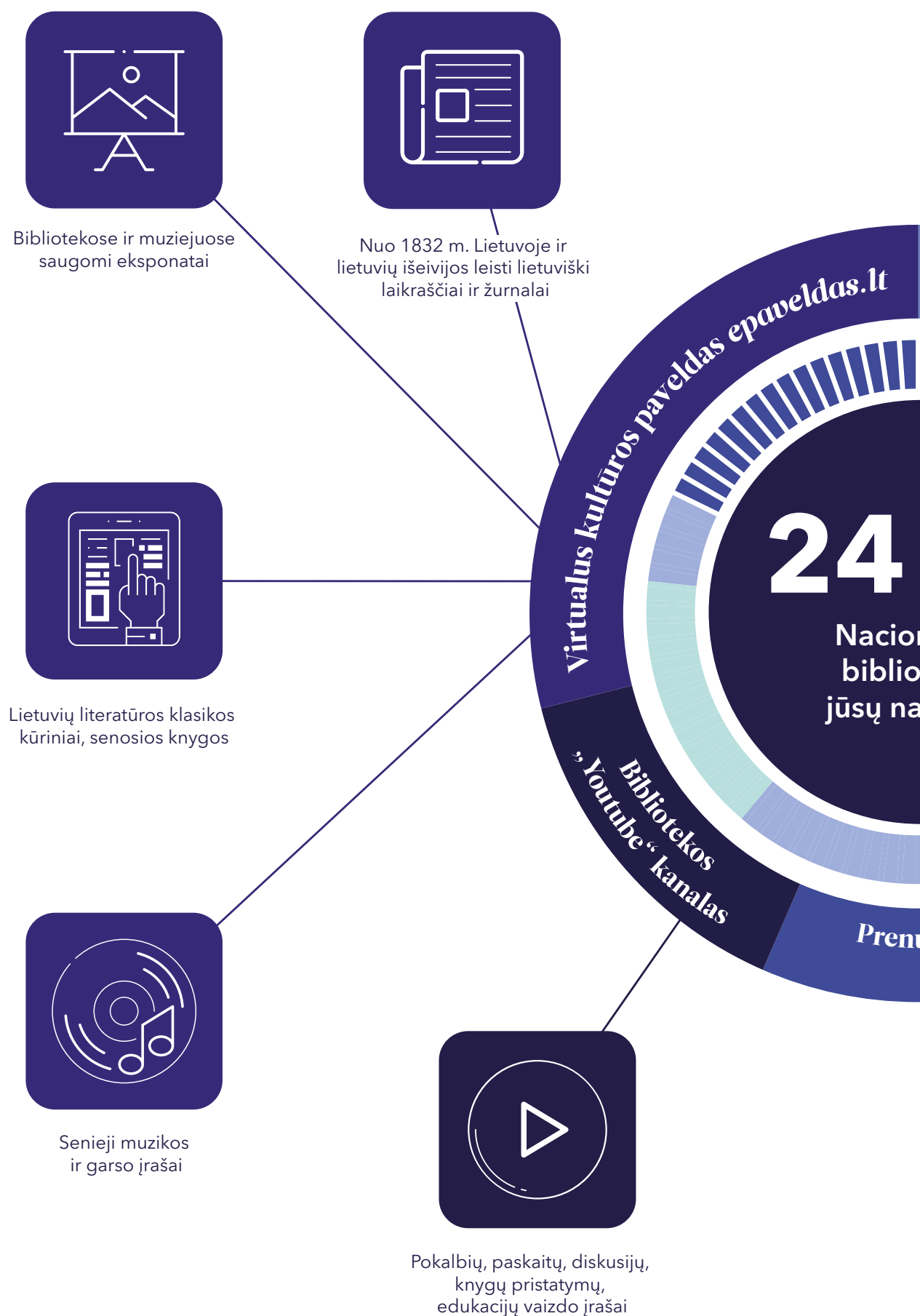
Prieiga prie portalų *ibiblioteka.lt* ir *epaveldas.lt*

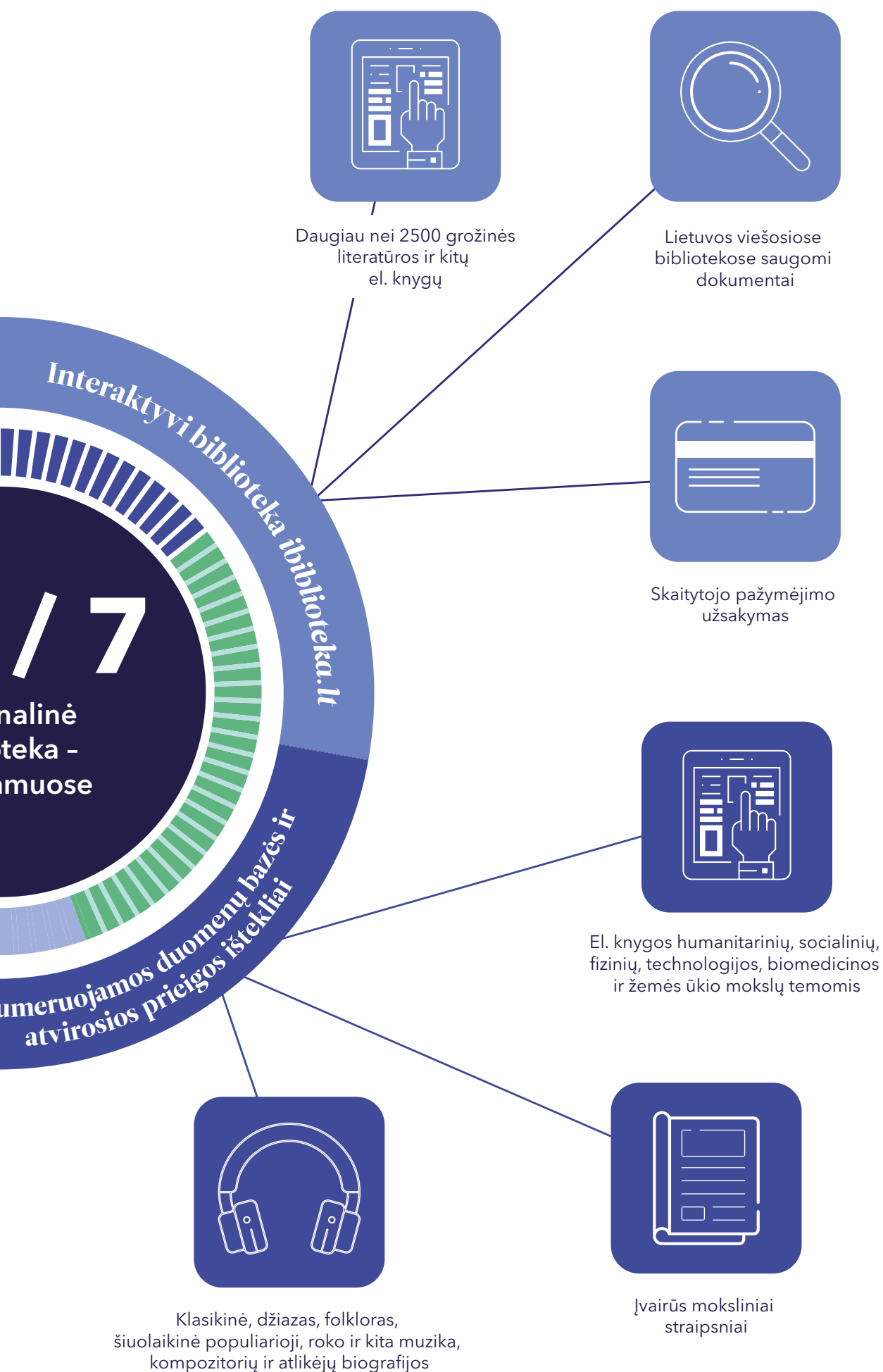


Nacionalinės bibliotekos dokumentų fondas



NACIONALINĖ BIBLIOTEKA - NUOLAT ATSINAUJINANTI INSTITUCIJA, SIEKianti LANKYTOJAMS TEIKTI AUKŠTOS PRIDĖTINĖS VERTĖS PASLAUGAS





GYVENTOJŲ SKATINIMAS IŠMANIAI NAUDOTIS INTERNETU ATNAUJINTOJE VIEŠOSIOS INTERNETO PRIEIGOS INFRASTRUKTŪROJE

PROJEKTO FINANSAVIMO ŠALTINIS IR VERTĖ (EUR)

Projektas finansuojamas iš Europos regioninės plėtros fondo. Vertė 10,7 mln. Eur

PROJEKTAS ĮGYVENDINAMAS

2018 m. sausį – 2022 m. sausį

PROJEKTO TIKSLAS

Plėtoti ir atnaujinti viešosios prieigos kompiuterių ir interneto infrastruktūrą viešosiose bibliotekose, sudaryti sąlygas gyventojams dalyvauti skaitmeninių kompetencijų ugdymo ir vietos skaitmeninio turinio kūrimo bei kitose skaitmeninės informacijos iniciatyvose.

PROJEKTO REZULTATAI

1. Atnaujinta 1219 viešosios interneto prieigos taškų bibliotekose:

- 4350 kompiuterių;
- 1214 daugiafunkčių spausdintuvų;
- 1207 belaidžio ryšio maršrutizatoriai;
- 843 projektoriai;
- 370 televizorių;
- 69 liečiamieji terminalai;
- 66 kūrybiniai paketai;
- 58 inžineriniai paketai;
- 67 programavimo paketai;
- 66 eksperimentiniai paketai;
- 34 įrangos akliems ir silpnaregiams paketai;
- 10 mokymo centrų paketų.

2. 500 bibliotekų įvestas spartesnis internetas. Visuose taškuose užtikrinta ne mažesnė kaip 30 Mbps greیتaveika.

3. Daugiau kaip 3000 bibliotekų specialistų apmokyti dirbti su nupirkta įranga.

VISUOMENĖS POREIKIUS ATITINKANČIOS VIRTUALIOS KULTŪRINĖS ERDVĖS VYSTYMAS

PROJEKTO FINANSAVIMO ŠALTINIS IR VERTĖ (EUR)

Projektas finansuojamas iš Europos Sąjungos Europos regioninės plėtros fondo. Projekto vertė 9 911 532 Eur

PROJEKTAS ĮGYVENDINTAS

2018 m. birželį – 2021 m. liepą

PROJEKTO TIKSLAS

Vartų į skaitmeninį kultūros paveldą plėtra. Šiuolaikinėmis priemonėmis aktualizuoti kultūros paveldą ir padaryti jį labiau prieinamą ir patrauklų visuomenei. Daugiausia dėmesio skirta kultūros paveldui išsaugoti, skaitmeninti, įvairiems interaktyviems šiuolaikiškiems eksponavimo ir paveldo įveiklinimo sprendimams diegti į Virtualią elektroninio paveldo informacinę sistemą VEPIŠ ir jos viešąją prieigą *epaveldas.lt*.

PROJEKTO REZULTATAI

Sukurtos devynios naujos el. paslaugos, palengvinančios skaitmeninto kultūrinio turinio paiešką, kaupimą, tvarkymą ir naudojimą švietimo, mokslinių tyrimų ir kitiems portalo *epaveldas.lt* paslaugų gavėjams aktualiems tikslams:

- Skaitmeninio turinio susiejimo su geografinė vieta paslauga;
- Skaitmeninio turinio valdymo paslauga;
- Vieno langelio paslauga;
- Skaitmeninio turinio analizės ir tyrimų vykdymo paslauga;
- Personalizuotų virtualių parodų paslauga;
- Kūrinio statuso ir licencijavimo sąlygų pateikimo paslauga;
- Muzikos iš natų grojimo paslauga;
- Žemėlapių pateikimo paslauga;
- Virtualiosios ir papildytosios realybės ekspozicijų paslauga.

Kiti projekto rezultatai: efektyvesnė ir tikslesnė suskaitmenintų kultūros objektų paieška; interaktyvesnis informacijos apie kultūros turinį pateikimas; didesnė kultūrinio turinio sklaida; gausesnis skaitmenintų kultūros paveldo objektų fondas, siekiant aktualizuoti skaitmeninį turinį, sukurtos trys naujos elektroninės edukacinės priemonės.

LIETUVOS INTEGRALI BIBLIOTEKŲ INFORMACIJOS SISTEMA LIBIS

PROJEKTŲ FINANSAVIMO ŠALTINIS IR VERTĖ (EUR)

Įgyvendinti du LIBIS plėtros projektai:

- „Modernaus elektroninio turinio išsaugojimas ir sklaida“, finansuotas iš Europos regioninės plėtros fondo lėšų. Projekto vertė 2,6 mln. Eur
- „Lietuvos Respublikos bibliotekų integralios informacijos sistemos LIBIS kūrimas“, finansuotas iš Lietuvos Respublikos biudžeto lėšų. Projekto vertė 1,9 mln. Eur

PROJEKTAI ĮGYVENDINTI

2018–2021 metais

PROJEKTŲ TIKSLAS

Lietuvos integrali bibliotekų informacijos sistema LIBIS skirta bibliotekų informacijos išteklių ir duomenų valdymo procesams vykdyti bei skaitytojų aptarnavimo ir informacinio aprūpinimo veikloms įgyvendinti. LIBIS įdiegta Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje, 65 viešosiose, šešiose Lietuvos muziejų ir penkiose specialiosiose bibliotekose. LIBIS modernizavimo projektais buvo siekiama prisidėti prie Lietuvos skaitmeninės darbotvarkės įgyvendinimo, integruojant LIBIS į Valstybės debesų kompiuterijos infrastruktūrą. Taip sudaromos sąlygos visoms LIBIS bibliotekoms dirbti ir teikti el. paslaugas vieno langelio principu. Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, įgyvendindama LIBIS projektus, baigė jungti ir perkelti iš bibliotekų į centrinę infrastruktūrą duomenų bazes.

PROJEKTŲ REZULTATAI

- Visi Lietuvos viešųjų bibliotekų katalogai sujungti į vieną, duomenys sistemingai ir centralizuotai kaupiami, tvarkomi, saugomi ir kataloguojami. Į LIBIS jungtinį katalogą perkelta 10 221 442 bibliografiniai įrašai ir 24 187 898 egzempliorių įrašai iš 77 Lietuvos bibliotekų – Nacionalinės, viešųjų, muziejų ir kitų specializuotų bibliotekų.
- Atnaujintas bibliotekų elektroninių paslaugų portalas *ibiblioteka.lt*, sukurtos penkios elektroninės paslaugos:
 - ♦ portale *ibiblioteka.lt* galima kurti skaitytojo ir turinio teikėjo profilius, juose formuoti skaitomų knygų sąrašus, rekomenduoti knygas, matyti informaciją apie užsakytas ir bibliotekų suteiktas el. paslaugas, atsiskaityti už jas el. būdu ir peržiūrėti atliktų mokėjimų informaciją;
 - ♦ galima tikslingai, laikantis tarptautinių standartų, kaupti interneto išteklių archyvą ir jame atlikti paiešką per portalą *ibiblioteka.lt*;
 - ♦ leidėjai gali pateikti leidžiamų periodinių leidinių spaudos failus ir tvarkyti jų informaciją, o skaitytojai – atlikti elektroninių periodinių leidinių paiešką ir skaityti juos portale *ibiblioteka.lt*;
 - ♦ leidėjai bei kiti asmenys portalo *ibiblioteka.lt* priemonėmis gali kurti el. knygas ir išsaugoti jas populiariausiais formatais;
 - ♦ galima automatizuotai rengti naujienų santraukas ir teikti jas valstybės institucijoms bei portalo *ibiblioteka.lt* naudotojams.

SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO SISTEMOS PLĖTRA SUTEIKIANT BESIMOKANTIEMS ASMENIMS BENDRASIAS IR PAGRINDINES KOMPETENCIJAS

PROJEKTO VYKDYTOJAS

Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras

PROJEKTO PARTNERĖ

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka

PROJEKTO FINANSAVIMO ŠALTINIS IR VERTĖ (EUR)

Projektas finansuojamas iš Europos paramos fondų ir Lietuvos valstybės biudžeto. Projektui įgyvendinti skirtas 1 mln. Eur, iš jų Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos kuruojamoms veikloms – 678 536 Eur

PROJEKTAS ĮGYVENDINAMAS

2016 m. rugsėjo 30 d. – 2023 m. rugsėjo 1 d. (Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos kuruojamos veiklos vyksta nuo 2021 m. kovo 17 d. iki 2023 m. liepos 31 d.)

PROJEKTO TIKSLAS

Skatinti šalies suaugusiuosius mokytis visą gyvenimą, siūlyti jiems aktualias ir patrauklias bendrųjų ir pagrindinių kompetencijų, profesinės srities gebėjimų, kultūros darbuotojų ir veikiančiųjų kultūros sektoriuje kompetencijos ir kvalifikacijos tobulinimo paslaugas savi-valdybėse; per kokybišką ugdymo turinį stiprinti suaugusiųjų neformaliojo švietimo ir tęs-tinio mokymosi sistemos funkcionalumą.

PLANUOJAMI PROJEKTO REZULTATAI

- Organizuoti suaugusiųjų bendrųjų ir pagrindinių kompetencijų bei kultūros darbuotojų ir veikiančiųjų kultūros srityje kompetencijų tobulinimo mokymus 600 asmenų, iš jų 200 unikalių dalyvių;
- Organizuoti mokymus aštuonių kultūros sričių (archyvų, bibliotekų, kultūros centrų, muziejų, scenos menų, koncertinių įstaigų (muzikos), kino, paveldo) darbuotojams;
- Organizuoti mokymus (iš viso 2800 akad. valandų).

KULTŪRINĖS EDUKACIJOS SISTEMOS MODERNIZAVIMAS

PROJEKTO FINANSAVIMO ŠALTINIS IR VERTĖ (EUR)

Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos, skirtos Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai. Projekto vertė beveik 2,2 mln. Eur

PROJEKTAS ĮGYVENDINTAS

2020 m. lapkričio 18 d. – 2022 m. spalio 31 d.

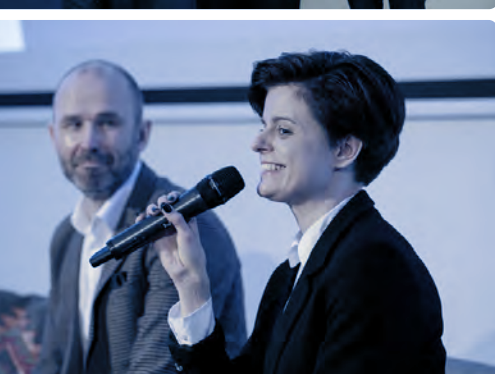
PROJEKTO TIKSLAS

Tobulinti kultūrinės edukacijos sistemą ir įrankius (Kultūros paso programą, kultūrinės edukacijos koordinatorių ir kultūros edukatorių kompetencijas ir tinklą, kultūrinės intervencijas bei tam pritaikytą IT sistemą) siekiant stiprinti mokinių ir pedagogų kultūrinės kompetencijas, kūrybinį kritinį mąstymą ir ugdyti kitus ateičiai būtinus gebėjimus.

PROJEKTO REZULTATAI

1. Sukurta ir išbandyta Kultūros paso platforma. Ja naudojasi per 350 tūkst. vartotojų (mokytojų, mokyklos administracijos atstovų, mokinių, kūrėjų).
2. Užtikrintas kultūrinės edukacijos paslaugų prieinamumas visiems Lietuvos mokiniams.
3. Sukurta 40 kultūrinių intervencijų partnerysčių. Jose dalyvavo 1027 mokiniai, iš jų 19 proc. specialiųjų poreikių ar patiriančiųjų socialinę, ekonominę, kultūrinę atskirtį.
4. Efektyviam darbui kultūros edukacijos srityje parengta 400 specialistų (mokytojų, bibliotekininkų, kitų su kultūrine edukacija susijusių asmenų).
5. Numatyta, kad iki 2023 m. balandžio 30 d. Kultūros paso veiklose ir kultūrinėse intervencijose bus dalyvavę ne mažiau kaip 7000 mokinių.





NAUJAI ĮSIGYTOS DOKUMENTINIO PAVELDO VERTYBĖS (KOLEKCIJOS, DOKUMENTAI)



Nacionalinė biblioteka ne tik tiria ir viešina savo fonduose saugomą dokumentinį paveldą, bet ir kasmet įsigyja naujų vertingų rankraštinųjų dokumentų.

Nacionalinės bibliotekos dokumentinio archyvo fondą nuolat pildome vertingais rankraštiniais ir publikuotų dokumentų rinkiniais. Tai ne tik didina bibliotekos kultūrinę ir simbolinę vertę, bet ir rodo, jog mūsų kultūros paveldo tyrėjai aktyviai stebi kultūros lauką, nuosekliai dalyvauja kaupiant dokumentinius archyvus.

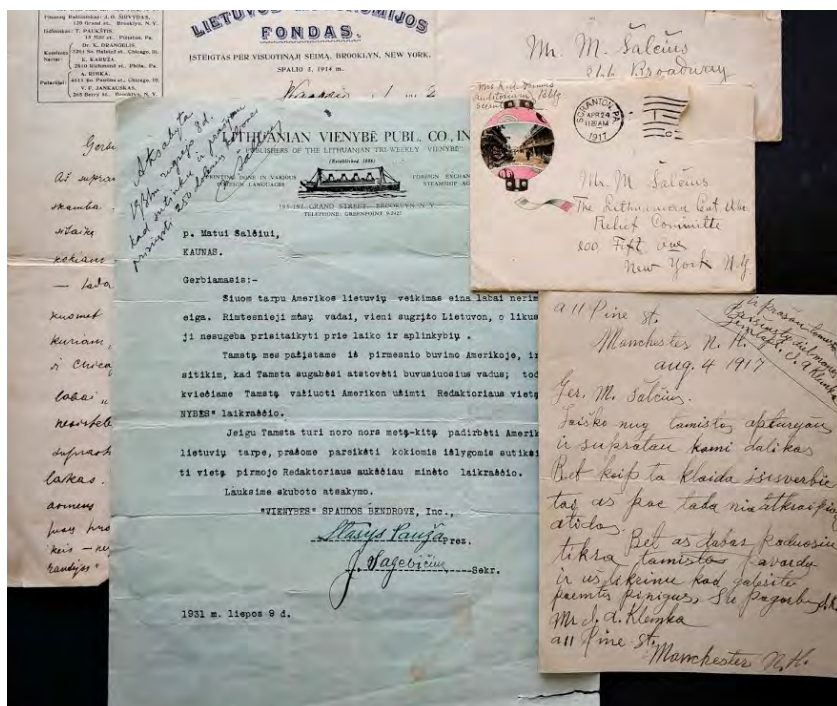
2020–2022 metais Nacionalinės bibliotekos fondus svariai papildė literatūros tyrinėtojos, teatrologės ir visuomenės veikėjos profesorės Irenos Veisaitės (1928–2020) asmeninė biblioteka. Dešimtmečius kauptos knygos lietuvių, anglų, vokiečių ir kitomis kalbomis atspindi itin platų I. Veisaitės akiratį, išskirtinį estetinį skonį, turiningą visuomeninės, akademinės ir kultūrinės veiklos ir interesų lauką. Daugelis I. Veisaitės dovanotų knygų auto-

grafuotos: savo knygas profesorei mielai dedikavo Lietuvos ir užsienio kultūros, mokslo ir politikos žmonės, bendražygiai ir kolegos, buvę studentai. Itin įspūdinga įvairiakalbė knygų teatro tematika kolekcija – dramaturgų raštai, režisierių, aktorių ir teatro kritikų knygos ir kiti leidiniai.

Lietuvos Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signatarės, politikės, visuomenininkės dr. Laimos Liucijos Andrikienės dovanotą rinkinį sudaro įvairių žanrų, sričių, tematikos knygos: lietuvių ir užsienio klasikų kūriniai, filosofinė, istorinė literatūra, Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos ir Seimo stenogramos, dokumentai, Seimo kronika, asmenybių biografijos, knygų serija apie Lietuvos Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signatarus, enciklopedijos, žinytai, knygos politikos, eko-



Įsigyta išskirtinė lituanistinė knyga – jėzuito poeto, pamokslininko Motiejaus Kazimiero Sarbievijaus (1595–1640) poezijos rinkinys lotynų kalba „Lyricorum libri IV...“, išspausdintas 1632 m. garsioje XVI–XIX a. veikusioje Plantino-Moretų spaustuvelyje Antverpene. Knygą puošia garsaus flamandų dailininko Peterio Paulo Rubenso (1577–1640) iliustracija.



Tarp Nacionalinės bibliotekos įsigytų kultūros istorijai svarbių dokumentų – garsaus keliautojo, žurnalisto Mato Šalčiaus rankraščiniai dokumentai, papildę bibliotekoje saugomą Šalčiaus fondą (F189).

nomikos, saugumo ir gynybos, Europos integracijos, Europos Sąjungos politikos, žmogaus teisių temomis.

2020–2022 metais į Nacionalinę biblioteką atkeliavo svarbių rankraštinių archyvų. Mums perduoti garsaus literatūros tyrinėtojo, kultūrininko ir pedagogo, Sąjūdžio veikėjo Alberto Zalatoriaus (1932–1999) rankraščiai, darbo Vilniaus pedagoginiame universitete ir kelionėse į JAV surinkta medžiaga, paties įsteigtos ir vadovautos Pasaulio lituanistų bendrijos dokumentai.

Vertingi ilgametės Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkės, žinomos JAV lietuvių visuomenės veikėjos teisininkės Reginos Gytės Narušienės (1936–2022), Vinco Aurylos, Stasio Skrodenio archyvai.

Gavome ir vieno garsiausių XX amžiaus rusų poeto, rašytojo, vertėjo, Nobelio premijos laureato (1958) Boriso Pasternako (1890–1960) rankraštį – anglų poeto ir dramaturgo Williamo Shakespeare'o (1564–1616) dramatos „Antonijus ir Kleopatra“ (Антоний и Клеопатра) vertimą į rusų kalbą. Jį Nacionalinei bibliotekai dovanavo broliai Algirdas ir Leonidas Malcai.

Nuo 2018 m. bibliotekoje sistemingai komplektuojami Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybių kultūros atašė veiklos dokumentai. Tai prasminga Nacionalinės bibliotekos plėtojamos kultūrinės diplomatinės dalis – siekiame sutelkti dėmesį į mūsų šalies kultūros, reprezentuojamos užsienyje, reiškinius ir artefaktus. Pastaraisiais metais mūsų fondai papildyti kultūros atašė, dirbusių Lietuvos ambasadoje Jungtinėje Karalystėje, Vokietijoje, Rusijoje, Kinijoje, archyviniais dokumentais.

Naudodamiesi Lietuvos kultūros tarybos specialiąja programa, kasmet įsigyjame vertingų lituanistinių leidinių ir rankraštinių dokumentų. 2020–2022 metais įsigyti Aleksandro Teodoro Kuršaičio (1857–1944), keliautojo, žurnalisto Mato Šalčiaus (1890–1940) rankraščiniai dokumentai.

Muzikos istorijai svarbūs 50 ritinėlių pianolai.

Nacionalinės bibliotekos archyvinis fondas taip pat papildė XVI–XVIII a. publikuoti lituanistiniai leidiniai: Motiejaus Kazimiero Sarbievijaus „Lyricorum libri IV“ (Antwerpen: ex Officina Plantiniana, Balthasar Moreti, 1632), Kazimiero Semenavičiaus „Vollkommene Geschütz und Büchsenmeisterei Kunst“ (Frankfurt am Main, 1676), Teodoro Lepnerio „Der Preusche Littauer“ (Gdansk, 1744) ir kiti dokumentai.

SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ

Ji mums svarbi visose srityse: organizacijos valdymo, darbdavystės, žmogaus teisių, aplinkosaugos, taip pat sprendžiant vartotojų ir paslaugų klausimus, mezgant ir palaikant ryšius su bendruomene.

ATSAKINGOS VEIKLOS PRINCIPAI IR PRIORITETA

Nacionalinei bibliotekai itin svarbu, kaip siekiama rezultato. Todėl veiklą grindžiame savo ir šalies institucijų bei tarptautinių organizacijų gerąja patirtimi, siekiame tobulinti praktiką, diegti šiuolaikišką žmoniškųjų išteklių vadybą, gamtos išteklius tausojančias technologijas, žmonių sveikatai nekenksmingas medžiagas ir procesus. Planuodama veiklą, Nacionalinė biblioteka atsižvelgia į lankytojų ir partnerių socialinius lūkesčius, užtikrina skaidrų valdymą, plėtoja etiškus santykius, diegia korupcijos prevencijos priemones. Siekdami būti ir išlikti patikimais partneriais, nacionaliniu mastu inicijuojame ir padedame spręsti aktualias visuomenės socialines problemas.

SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ SKAIDRIA I TVARIAI VEIKLAI

Organizacijos valdymas

Nacionalinėje bibliotekoje taikomos aiškos sprendimų priėmimo procedūros. Yra patvirtinta organizacijos struktūra, strategija, veiklos planai, darbo ir vidaus tvarkos taisyklės, konkrečiai apibrėžtos darbuotojų atrankos, viešųjų pirkimų procedūros, taikoma korupcijos ir diskriminacijos prevencijos politika, pasirašomi darbuotojų įgaliojimų perdavimo dokumentai.

Nuolat tobulinami Nacionalinės bibliotekos teisiniai dokumentai. Vadovai praktikuoja ir skatina profesionalų etišką elgesį, atsakomybę ir skaidrumą. Priimant svarbius organizacijos sprendimus, dalyvauja suinteresuotosios šalys: darbuotojai, valstybinės (reguliuojančios) institucijos, darbuotojų profesinė sąjunga.

**Užtikrinama darbuotojų
sauga ir sveikata**

**Nacionalinei bibliotekai
itin svarbu, kaip siekiama
rezultato**

Darbdavystės praktika

Nacionalinėje bibliotekoje laikomasi įstatymų reikalavimų darbdavystės praktikai:

- užtikrinamos saugios ir higieniškos darbo sąlygos;
- nėra diskriminacijos priimant įdarbinimo ar atleidimo sprendimus;
- netoleruojamas vaikų ar prievartinis darbas;
- apibrėžta ir veikia darbuotojų vertinimo ir motyvavimo sistema.

Užtikrinama darbuotojų sauga ir sveikata: aprūpinama saugos ir sveikatos darbe priemonėmis, periodiškai rengiami saugos ir sveikatos darbe mokymai, darbdavio lėšomis apmokama darbuotojų sveikatos patikra, reguliariai atliekamos regos patikros.

Kuriamos sąlygos derinti šeimos ir darbo įsipareigojimus: yra galimybių dirbti nuotoliniu būdu, pamainos ir atostogų grafikai rengiami atsižvelgiant į darbuotojo šeimos narių poreikius.

Užtikrinamas socialinis dialogas: rengiami administracijos susitikimai su darbuotojų atstovais, visuomeninėmis organizacijomis, veikia darbuotojų profesinė sąjunga.

SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ APLINKOSAUGOS SRITYJE

Nacionalinėje bibliotekoje praktikuojamas cikliškas ir taupus daiktų ir išteklių naudojimas: taupome elektros energiją, spausdiname dvipusiu būdu, vidiniam poreikiui spausdiname ant juodraštinio popieriaus, dokumentus rengiame elektroninių dokumentų valdymo sistemoje „Avily“, saugome elektroninėse laikmenose arba siunčiame elektroniniu paštu. Nebenaudojame daiktus pristatome perdirbti, rūšiuojame atliekas. Palaikome iniciatyvas, skatiname darbuotojus ir lankytojus būti sąmoningus ir saugoti aplinką. Bendrose bibliotekos erdvėse, prie laiptų, darbuotojų virtuvėlėse ir kitur stovi dėžės atliekoms rūšiuoti.

Kasmet bibliotekoje kaitrinės ir liuminescencinės lemputės keičiamos į nekenksmingas aplinkai LED. 2020–2022 metais pakeista daugiau kaip 1700 šviestuvų lempučių į taupesnes. Siekiame naudoti kuo daugiau ekologiškų valymo priemonių. Patalpų dūminei dezinfekcijai renkame mišinius, nekenksmingus aplinkai, augalams, technikai. Žiemą Nacionalinės bibliotekos laiptai ir įėjimų prieigos birstomos mišiniu ledui tirpinti, negadinančiu paviršių ar avalynės. Toks mišinys 100 proc. tirpus vandenyje, tad nelieka nuosėdų, kemšančių kanalizacijos vamzdynus.

Nacionalinė biblioteka 2020–2022 m. perdavė perdirbti:

- 1) 20 tonų popieriaus ir kartono atliekų;
- 2) 45 m³ rūšiuoto popieriaus ir plastiko;
- 3) 2,5 m³ stiklo atliekų;
- 4) 1350 kg elektronikos atliekų.

Daug dėmesio ekologijai, antriam žaliavų panaudojimui ir apskritai žaliajam kursui skiria Nacionalinės bibliotekos kūrybinės dirbtuvės PATS SAU – Pasidaryk, Atrask, Tausok, Smalsauk, Siek, Atpažink, Užfiksuok. Tai vieta idėjoms brandinti, rankdarbiams kurti, konstruoti ir meistrauti. Dirbtuvėse įrengta daugiau nei 20 individualių darbo vietų moksleiviams, gausi įrangos.

SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ – DARBUOTOJAMS, DĖL DARBUOTOJŲ

Besimokanti organizacija

Nacionalinė biblioteka – besimokanti organizacija. Nuolat tobulėjame, o žinias panaudojame organizacijos uždaviniams spręsti. Mūsų darbuotojai ne tik savarankiškai tobulina kompetencijas ir dalyvauja išorės specialistų mokymuose – Nacionalinėje bibliotekoje veikia „Žinių akademijos“ programa. Jos dalyviai iš įvairių padalinių susipažįsta su suaugusiųjų mokymo principais bei metodais ir savarankiškai veda mokymus ir (arba) paskaitas kolegoms aktualiomis temomis.

Nacionalinė biblioteka atsakinga ne tik už savo, bet ir apskritai už kultūros darbuotojų bei veikiančiųjų kultūros srityje bendrųjų ir specialiųjų kompetencijų tobulinimo mokymų organizavimą ir įgyvendinimą. 2020–2022 metais bibliotekos organizuotose kvalifikacijos tobulinimo renginiuose dalyvavo 19 576 bibliotekų specialistai, pedagogai, atminties institucijų darbuotojai.

2022 metų balandžio 4 dieną Nacionalinėje bibliotekoje pradėjo veikti Kompetencijų ugdymo ir kultūrinės edukacijos centras. Jo veikla susijusi su nacionaline kultūros sektoriaus darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo politika, rūpinasi ugdyti ir formuoti Lietuvos kultūros sektoriaus darbuotojų bendrąsias ir specialiąsias kompetencijas. Siekiama sujungti Nacionalinės bibliotekos kompetencijų kėlimo praktiką, plėtoti „Žinių akademijos“, vienijančios kompetentingus Nacionalinės bibliotekos lektorius profesionalus, veiklą, nacionaliniu mastu organizuoti bendrųjų ir specialiųjų kompetencijų tobulinimo mokymus, įgyvendinti kitas kultūros sektoriaus darbuotojų kompetencijoms tobulinti aktualias programas ar projektus.

Kurianti ir pažangi organizacija

Nacionalinėje bibliotekoje nuolat diegiami nauji techniniai ir programiniai sprendimai darbo procesams efektyvinti ar automatizuoti. Pritaikytos naujos programos ir platformos (*MS Teams, Kahoot, Moodle* ir kt.), prasidėjus karantinui sudarytos techninės sąlygos daugumai darbuotojų dirbti nuotoliniu būdu. Užtikrinę nenutrūkstamą bibliotekos darbą, IT specialistai įdiegė dar vieną produktą: vidaus poreikiams ir darbo organizavimui palengvinti sukūrė pirmąjį botą – bibliotekos asistentą robotą „LNB Bitė“ („Bitė“). Tai dirbtinio intelekto produktas. Įdiegtas automatizuotas sąskaitų išrašymas ir išsiuntimas vartotojams už Nacionalinėje bibliotekoje spausdinamas lippes. Tobulinamoje LIBIS sistemoje, naudojant dirbtinį intelektą, sukurti teksto santraukų kūrimo sprendimai. Dirbtinis intelektas ir procesų automatizavimas Nacionalinėje bibliotekoje tampa vis labiau įprastas.

Daug dėmesio skiriama ne tik techninei bazei tobulinti, bet ir emocinei aplinkai gerinti. Įgyvendinami sprendimai efektyvesnei vidinei komunikacijai užtikrinti, sėkmingesniam padalinių bendradarbiavimui skatinti. Darbuotojams organizuojami renginiai ir ekskursijos, paskaitos aktualiomis temomis. Domimės ne tik profesinėmis kolegų kompetencijomis, bet ir kūrybiniu potencialu. 2020 metais surengta atvira darbuotojų kūrybos paroda, o 2022-aisiais – kolegų pagamintų skanėstų ir rankdarbių aukcionas bei bendras kūrybos skaitymų ir muzikos vakaras. Darbuotojų vaikai kasmet tradiciškai kviečiami į Vaikų ir jaunimo literatūros departamento organizuojamas vasaros stovyklas ir kalėdinius renginius.

Nacionalinė biblioteka socialiai atsakinga institucija – visada prisideda prie pačių aktualiausių visuomeninių projektų

Nacionalinės bibliotekos darbuotojai skatinami dalyvauti savanoriškoje veikloje, prisidėti prie prasmingų socialinių iniciatyvų. Viena iš jų – sakūrų sodinimas populiariajame sostinės Chiune'ės Sugiharos parke. 2022 metų balandį Nacionalinės bibliotekos ir darbuotojų lėšomis čia pasodino sakurą, padedame šį sodą saugoti ir puoselėti.

SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ PER RYŠĮ SU VISUOMENE

Nacionalinė biblioteka socialiai atsakinga institucija – visada prisideda prie pačių aktualiausių visuomeninių projektų. 2020 metais, per pirmąjį karantiną dėl COVID-19 pandemijos, daug dėmesio ir palaikymo sulaukė mūsų iniciatyva šalies bibliotekose 3D spausdintuvais gaminti apsauginius veido skydelius ir jų detales. Nacionalinės bibliotekos kūrybinių dirbtuvių PATS SAU administratorius Donatas Kubilius tapo šios iniciatyvos kuratoriumi, konsultavo visas prie akcijos prisijungusias bibliotekas. Jau po savaitės 54 Lietuvos viešosios bibliotekos 3D spausdintuvais ėmė spausdinti komplektuojamąsias detales apsauginiams veido skydeliams. Iš viso pagaminta ir Lietuvos gydymo įstaigoms, kitų institucijų darbuotojams, per karantiną dirbantiems itin pavojingose vietose, išdalinta per 8,5 tūkst. skydelių. Už šią ir kitas pilietines veiklas per COVID-19 krizę Mobilizacijos ir pilietinio pasipriešinimo departamento prie Krašto apsaugos ministerijos direktorius Virginijus Vitalijus Vilkelis įteikė Nacionalinei bibliotekai padėką.

2021-ųjų pavasarį kartu su kitomis šalies bibliotekomis prisidėjome prie valstybei svarbios iniciatyvos „Petys už laisvę“ – jos tikslas buvo informuoti gyventojus apie galimybes nemokamai pasiskiepyti nuo COVID-19. Bibliotekos vadovas prof. dr. Renaldas Gudauskas, atsiliepdamas į kultūros ministro Simono Kairio kvietimą, asmeniškai prisidėjo prie kultūros sektoriaus lyderių iniciatyvos ir įvairiuose forumuose, interviu, laiškuose Nacionalinės bibliotekos bendruomenei kvietė skiepytis nuo koronaviruso.

Kaip ir kasmet, aktyviai dalyvavome pilietinėse, patriotinėse ir kultūrinėse akcijose bei iniciatyvose „Atmintis gyva, nes liudija“ ir kraujo donorystės akcijoje Laisvės gynėjams atminti, Nacionaliniame diktante, Vilniaus knygų mugėje, „Sostinės dienose“, „Kultūros naktį“, atviros architektūros savaitgalyje „Open House Vilnius“, akcijoje „Metų knygos rinkimai“, „Frankofonijos dienose“, Nacionalinėje bibliotekų savaitėje, iniciatyvoje „Atverk duris vasarai“, suteikėme edukacines erdves vaikams ir jaunimui.

2020-2022 metais itin svarbi buvo kova su dezinformacija ir melagienomis apie COVID-19 bei Rusijos karą prieš Ukrainą. Nacionalinė biblioteka nuolat akcentavo būtinybę ypač kritiškai vertinti viešai publikuojamą informaciją. Kaip ir kitos valstybinės institucijos, skelbėme bei platinome tik patikimas, patikrintas ir teisingas žinias.

Nacionalinė biblioteka itin aktyviai įgyvendina didelę pridėtinę vertę kuriančias iniciatyvas. Ataskaitiniu laikotarpiu, bendradarbiaujant su valstybės institucijomis, mokslo ir švietimo įstaigomis, verslo organizacijomis, kitomis kultūros įstaigomis, įgyvendintos net 276 iniciatyvos. Per pandemiją, kai vis daugiau kultūrinių organizacijų veiklą perkėlė į virtualią erdvę, Nacionalinė biblioteka dažnai buvo kviečiama partnere, nes turėjo tam tikslui pritaiktą techninę įrangą ir infrastruktūrą.

Nuolat tobuliname infrastruktūrą, pritaikome ją fizinę negalią turintiems lankytojams. Įrengta papildoma nusileidimo platforma neįgaliųjų vežimėliams, nutiesti specialūs takai turintiesiems regos sutrikimų. Įkurta speciali erdvė akliesiems ir silpnaregiams. Čia galima naudotis kompiuteriu su ekrano skaitymo programa „Jaws“, spausdinto teksto skaitymo balsu aparatu „Bruno“. Be to, bibliotekoje galima reikalingus dokumentus nemokamai atspausdinti Brailio rašto spausdintuvu, laminuoti ir įrišti spirale.

2020-2022 metais itin svarbi buvo kova su dezinformacija ir melagienomis apie COVID-19 bei Rusijos karą prieš Ukrainą

Ši šalis jau daugiau nei aštuonerius metus kovoja už laisvę, tad jai itin svarbi mūsų parama. Nacionalinė biblioteka nelieka nuošalyje. Pasaulio dėmesys Ukrainai, išaugęs po Maidano, po kiek laiko nulsūgo, bet mes nuolat primename, kad kova nebaigta: organizuojame filmų apie Ukrainą peržiūras, knygų pristatymus, susitikimus su intelektualais, diskusijas, surengėme Leonardo Skirpsto nuotraukų iš Maidano bei Jurijaus Veličko nuotraukų iš fronto parodas. 2016 metais pasirašėme bendradarbiavimo sutartį su Ukrainos V. Vernadskio nacionaline biblioteka.

2022-aisiais, po Rusijos invazijos į Ukrainą, drauge su Estijos ir Latvijos nacionalinėmis bibliotekomis griežtai pasmerkėme karą prieš Ukrainą ir kreipėmės į pasaulio bibliotekų bendruomenę, reikalaudami stabdyti Rusijos bibliotekų narystę tarptautinėse organizacijose. Nutrauktas bet koks bendradarbiavimas su Rusijos ir Baltarusijos bibliotekomis.

Į Lietuvą pradėjus plūsti karo pabėgėliams iš Ukrainos, ėmėmės ko galėdami, kad padėtume jiems adaptuotis. Turintiesiems pabėgėlio statusą nemokamai teikiame skaitytojo pažymėjimo išdavimą, kopijavimo ir skenavimo paslaugas. Be to, neatlygintinai suteikėme patalpas renginiams, skirtiems karo pabėgėliams. Šia galimybe sėkmingai pasinaudojo Vilniaus švietimo pažangos centras – susitikimų kambariuose organizavo nemokamas lietuvių kalbos pamokas karo pabėgėliams iš Ukrainos. Pirmąjį etapą per tris mėnesius apmokytą 14 suaugusiųjų grupių (160 dalyvių). Rudenį mokymai pratęsti ukrainiečiams, norintiems toliau gilinti lietuvių kalbos žinias.

Jau pirmosiomis Rusijos karo prieš Ukrainą dienomis Nacionalinė biblioteka tapo svarbia patikimos informacijos sklaidos partnerė. Bendradarbiaudami su Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Lietuvos nacionaline UNESCO komisija ir Britų taryba Lietuvoje, iš bibliotekos TV studijos pradėjome transliuoti pamokas Lietuvos moksleiviams. Atviras ciklas skirtas supažindinti su Ukrainos istorija, Lietuvos ir Ukrainos ryšiais, didvyriš-

kai su agresore kovojančios šalies situacija ir karo iššūkiais. Iki mokslo metų pabaigos parengta ir ištransliuota beveik 30 pamokų.

Į veiklą, skirtą palaikyti ukrainiečiams karo pabėgėliams, iškart aktyviai įsitraukė kūrybinių dirbtuvių PATS SAU komanda. Ji dalyvavo LRT laidos „Lietuvos tūkstantmečio vaikai“ kūrybinės grupės ir savanorių organizuotose Ukrainos vaikų dienos stovyklose Šiuolaikinio meno centre. Mūsų šaliai suteikė galimybę ukrainiečių vaikams naudotis dirbtuvių įranga bei rėmėjų priemonėmis kūrybai ir pačių piešiniais dekoruoti drobinius maišelius. Dirbtuvių komanda parengė ir išdalino 60 iššūkio dėžūčių ukrainiečių vaikams ir jaunuoliams. Jiems buvo sudarytos sąlygos lankytis kūrybinėse dirbtuvėse – kuratorių komandą papildė kolegė Olena iš Ukrainos. Vaikų ir jaunimo literatūros departamento specialistai kas savaitę kvietė ukrainiečių vaikus, lankančius Lietuvos vaikų ir jaunimo centro dienos stovyklą, į knygų skaitymus, edukacijas, kūrybines dirbtuves.

Į šalį atvykus daugybei karo pabėgėlių, akivaizdžiai išaugo literatūros ukrainiečių kalba poreikis. Pirmiausia atrinkome ir matomose vietose sudėjome Nacionalinėje bibliotekoje saugomus leidinius ukrainiečių kalba, taip pat užsakėme naujų – ir vaikams, ir suaugusiems. Bibliotekos fondus pasiekė VŠĮ „Mėlyna ir geltona“ savanorių atgabentos knygos iš Ukrainos. Tai mokomoji literatūra suaugusiems ir vaikams, pratybos, klasikos kūriniai. Nacionalinės bibliotekos darbuotojai pasirūpino, kad mokomosios priemonės pasiektų mokytojus, ugdančius moksleivius iš Ukrainos, o atliekami knygų komplektai perduoti kitoms Lietuvos viešosioms bibliotekoms.

Nacionalinės bibliotekos iniciatyva surinkta privačių asmenų ir verslo paramos Ukrainos kultūros paveldui gelbėti ir pakuoti. Surinkta parama perduota iniciatyvos koordinatorėi Latvijos nacionalinei bibliotekai ir pervežta humanitariniais koridoriais į Lvivę įkurtą kultūros paveldo gelbėjimo centrą. Čia Ukrainos kultūros paveldo sergėtojai pakavo šalies archyvų, muziejų ir bibliotekų kolekcijas ir perkėlė jas į saugią vietą.

Pasirašyta bendradarbiavimo sutartis su Maltos ordino pagalbos tarnyba dėl paramos žmonėms, nukentėjusiems nuo Rusijos karo prieš Ukrainą. Buvo sudarytos sąlygos Nacionalinės bibliotekos patalpose organizacijos savanoriams rūšiuoti ir skirstyti humanitarinę pagalbą. Mes surengėme pačių sukurtų rankdarbių ir pagamintų skanėstų aukcioną ir surinkome beveik 1000 eurų paramą. Šios lėšos skirtos Maltos ordino pagalbos tarnybai ir panaudotos humanitarinei pagalbai į Lietuvą atvykusiems ukrainiečiams.

Pasirašius bendradarbiavimo sutartį su VŠĮ „Mėlyna ir geltona“ sudaryta galimybė savanoriams atvykti į atvirus renginius bibliotekoje rinkti paramos nukentėjusiems nuo Rusijos karo prieš Ukrainą.

Pasirūpinome ir mažiausiais Lietuvoje apsi-
stojusiais Ukrainos gyventojais – šeimoms,

auginančioms mažylių iki dvejų metų, do-
vanojome specialius projekto „Knygų star-
tas“ lauknešėlius. Taip siekėme praskaidrinti
pabėgėlių iš karo niokojamos šalies kasdie-
nybę, padėti tėveliams kartu su mažaisiais
atrasti skaitymo džiaugsmą ir naudą. Iš viso
buvo išdalyta 550 lauknešėlių.

2022-ųjų vasarą daug dėmesio skyrėme
Ukrainai. Valstybingumo erdvėje kvietė-
me apžiūrėti knygų ekspoziciją apie šią
šalį ir jos kovą, susipažinti su laisvo žo-
džio ženklais: grožinėmis ir negrožinė-
mis knygomis politine ir karo tematika
nuo pat 2014-ųjų, ištraukomis iš režisierės
Larysos Artiuginos dokumentinio filmo
„Bogdano laimė“ ir interviu su Ukrainos
karo veteranu Oleksandru Tereščenka bei
L. Skirpsto fotografijomis iš Maidano. Vie-
nas svarbiausių eksponatų – bibliotekos



Jau pirmosiomis Rusijos karo prieš Ukrainą dienomis Nacionalinė biblioteka tapo svarbia patikimos informacijos sklaidos partnere. 2022 m. kovo 3 d. įvyko strategi-
nių diskusijų ciklo užsienio politikos klausimais pirmasis renginys „Kova už laisvę.
JAV akistata su Rusijos režimu: nuo atgrasymo iki sužlugdymo?“ (Fight for free-
dom. The US meets Russia: from deterrence to disruption?)



Minint 5-ąsias Maidano žudynių metines atidaryta žurnalisto Leonardo Skirpsto fo-
tografijų paroda „Maidanas, 2014-ųjų vasaris“.



Į veiklą, skirtą ukrainiečiams karo pabėgėliams palaikyti, iškart aktyviai įsitraukė
kūrybinių dirbtuvių PATS SAU komanda.



Oleksandro Tereščenos knyga „Gyvenimas po 16:30. Po septynerių metų“ (Жит-
тя після 16:30. Сім років потому) pristatyta ir Palangos vasaros skaitykloje.



Diskusija Valstybingumo centre „Ukrainos kultūros ženklai Lietuvoje: kultūrinės diplomatijos šiandiena ir galimybės“.



Nacionalinėje bibliotekoje ne kartą lankėsi Ukrainos nevyriausybinių organizacijos „Naujasis Donbasas“ vadovė režisierė Larysa Artiugina.



Einantis pareigas Ukrainos Konstitucinio Teismo pirmininkas Serhiy Holovaty įteikė bibliotekai unikalų faksimilinį Ukrainos kazokų valstybės 1710 m. Konstitucijos egzempliorių keturiomis – senovės slavų, lotynų, ukrainiečių ir anglų – kalbomis.



2022-ųjų pabaigoje Nacionalinėje bibliotekoje pagaminta ir į frontą išsiųsta per 15 000 apkasų žvakių.

bičiulio O. Tereščenkos dovanota dviejų dalių knyga „Gyvenimas po 16:30. Po septynerių metų“ (*Життя після 16:30. Сім років потому*). Joje aprašomos autoriaus patirtys kare ir gyvenimas baigus aktyvią tarnybą. 2014 metais gindamas Donecko oro uostą O. Tereščenka neteko abiejų rankų ir iš dalies regėjimo – ši priešo nesugniuždyta asmenybė kiekvienam gali būti stiprybės ir ryžto gyventi laimingai pavyzdžiu. Knygos dedikacijoje O. Tereščenka rašo: „Lietuvos nacionalinei bibliotekai, atsidėkodamas už begalinį Ukrainos palaimą kovoję. Už mūsų ir jūsų laisvę!“

Gražus ir prasmingas ryšys su O. Tereščenka mus siejo visus 2022-uosius. Susitikime su Nacionalinės bibliotekos darbuotojais jis pristatė bičiulės režisierės L. Artiuginos dokumentinį filmą „Už mūsų ir jūsų laisvę“,

papasakojo apie situaciją Ukrainoje. Vėliau, mūsų specialistų padedamas, O. Tereščenka gavo Lietuvos kultūros tarybos stipendiją ir renginiuose įvairių miestų bibliotekose pasakojo apie patirtis, nugulusias knygoje „Gyvenimas po 16:30. Po septynerių metų“.

Metų pabaigoje inicijavome apkasų žvakių Ukrainos kariams gamybą. Pirmiausia kvietėme prisidėti kolegas, tačiau greitai žinia pasklido plačiau ir į biblioteką pradėjo plaukti žmonių surinktos ir nupirktos medžiagos žvakėms gaminti: skardinės, parafino ir vaško likučiai, kartono pakuotės. Svariai prisidėjo ir įmonės bei fondai. Kasdien sulaukdavome bent keliolikos savanorių, jie gamindavo ruošinius apkasų žvakėms, o užliedavome juos savaitgaliais. Iš viso pagaminta ir į frontą išsiųsta 15 000 apkasų žvakių.



SVARBIAUSI 2023 M. STRATEGINIAI PLANAI IR DARBAI

- 1 Užtikrinti 2020–2022 m. vykdyto projekto „Kultūrinės edukacijos sistemos modernizavimas“ rezultatų tvarumą: administruoti ir populiarinti Kultūrinės edukacijos informacinę sistemą ir Kultūros paso programą siekiant stiprinti mokinių kultūrinės kompetencijas, kūrybinį kritinį mąstymą – ugdyti kitus ateičiai būtinus gebėjimus.
- 2 Siekiant sukurti integralią prieigą prie vartotojų poreikius atitinkančių kultūros paveldo duomenų, turinio ir kokybiškų skaitmeninių paslaugų (Kultūros vertybių registre ir Kultūros paveldo elektroninių paslaugų informacinėje sistemoje), taip pat atnaujinti ir sutelkti teikiamas paslaugas kartu su partneriu Kultūros paveldo departamentu prie Kultūros ministerijos bus įgyvendinamas projektas „Kultūros paveldo informacinių sistemų konsolidavimas ir modernizavimas“.
- 3 Dalyvauti ir įgyvendinti Nacionalinės skaitymo skatinimo programos priemonės. Daugiausia dėmesio skirti:
 - kultūros ir švietimo darbuotojų, skaitymo skatinimo specialistų įgūdžiams ir kompetencijoms ugdyti;
 - biblioterapijų veiklų koordinavimo modeliui sukurti.
- 4 Įgyvendinant Kultūros ministerijos Kultūros ir kūrybingumo plėtros programos pažangos priemonės „Aukštos meninės vertės, įvairaus ir įtraukaus kultūros turinio prieinamumo didinimas“ veiklą „Kultūros sektoriaus darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas“, organizuoti ir įgyvendinti bendrųjų kompetencijų tobulinimo procesą kultūros sektoriaus darbuotojams, toliau plėtoti profesinių Lietuvos bibliotekų kompetencijų centro veiklą.
- 5 Siekiant geriau įveiklinti socialinės komunikacijos kompetencijas, stiprinti kultūros paveldo svarbą bei pridėtinę vertę, 2023 m. Nacionalinei bibliotekai patikėta įgyvendinti dvi pažangos priemonės „Tvarių prielaidų ir paskatų aktualizuoti kultūros paveldo vertybes sukūrimas“ veiklas: pažinimo įgūdžių formavimą (organizuoti mokymus pedagogams) ir pozityvių žinių apie kultūros paveldą sklaidą (renginius bei mokymus aktyvioms bendruomenėms).
- 6 Nacionalinė biblioteka su ne mažiau kaip 12 partnerių planuoja pradėti įgyvendinti „E. kultūros“ projektų programą. Pagrindinis jos tikslas sukurti patogią vieno lango prieigą prie kultūros turinio, duomenų ir informacijos išteklių bei plėsti kokybišką skaitmeninį sektoriaus turinį ir didinti jo prieinamumą visuomenei. Pagrindinis šio projekto rezultatas – sukurta „E. kultūros“ platforma: vieningas suskaitmeninto ir skaitmeninio kultūros ir audiovizualinio turinio, elektroninių paslaugų ir sklaidos portalas.

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka 2020-2022 ATASKAITA

Redagavo

Komunikacijos ir rinkodaros departamento Leidybos skyrius

Viršelio dizainerė

Vaida Gasiūnaitė

Maketavo

Kostas Stankevičius

Leidinyje panaudotos

Irmanto Gelūno, Vygaudo Juozaičio ir Kęstučio Vanago
nuotraukos

2023-03-10. Tiražas 300 egz.

Išleido

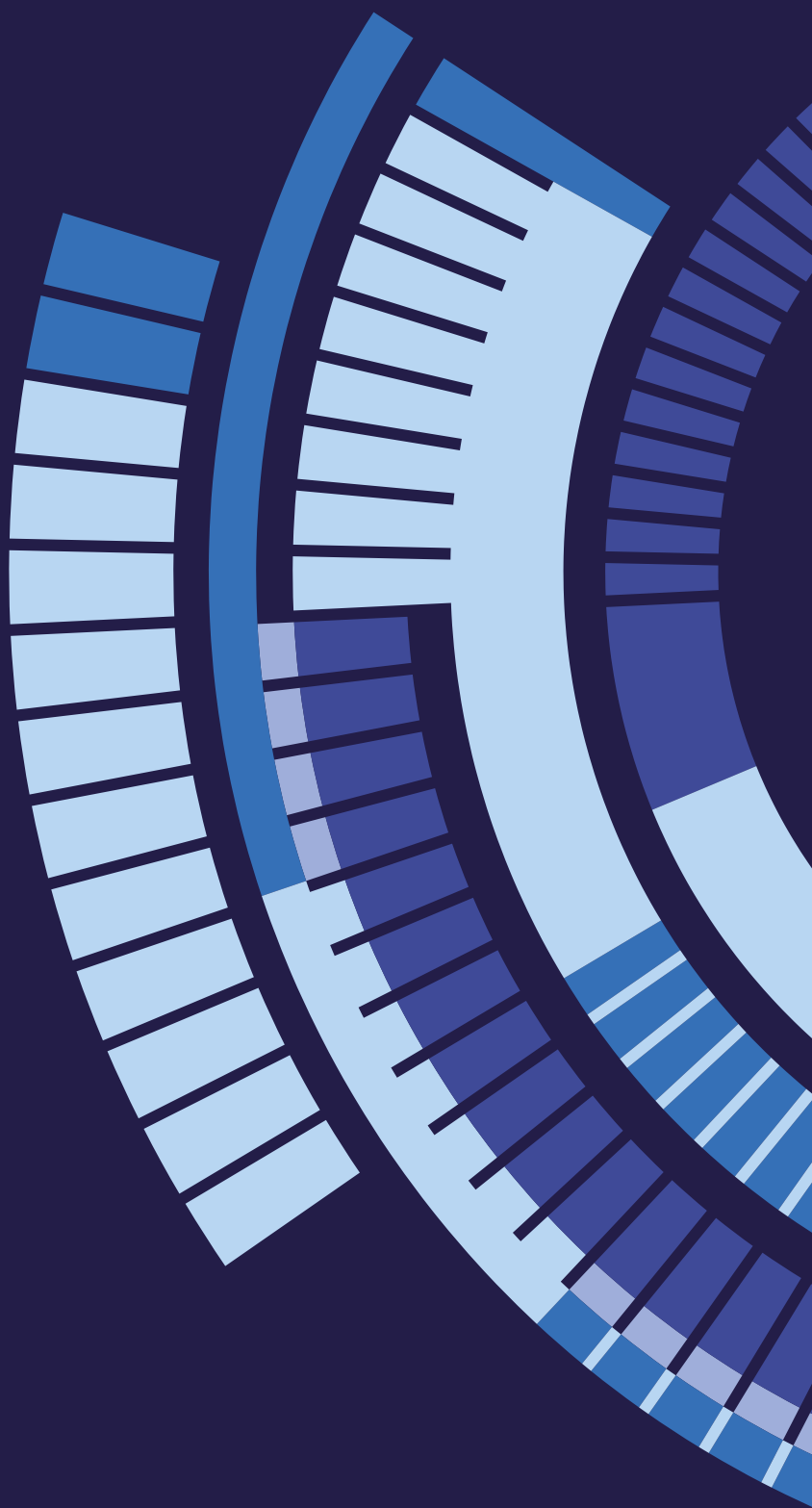
Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka
Gedimino pr. 51, LT-01109 Vilnius

Spausdino

UAB „Petro ofsetas“
Naujoji Riovonių g. 25C, LT-03153 Vilnius



LIETUVOS NACIONALINĖ
MARTYNO MAŽVYDO
BIBLIOTEKA



LIETUVOS NACIONALINĖ
MARTYNO MAŽVYDO
BIBLIOTEKA